

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИВЧЕННЯ КУРСУ
"ІСТОРІЯ МУЗИКИ"**

(для студентів музично-педагогічного факультету
зі спеціальності 014.13: «Музичне мистецтво»)

**Тернопіль
2017**

УДК 78.01
ББК 85.03 (4.Укр)

Методичні рекомендації до вивчення курсу «Історія музики» для студентів музично-педагогічного факультету зі спеціальності 014.13: «Музичне мистецтво» – ТНПУ імені Володимира Гнатюка 2016 р. – 46 с.

Укладач - Палій Н.В., доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва, кандидат педагогічних наук.

Рецензенти:

Ороновська Л.Д., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри музикознавства та методики музичного мистецтва ТНПУ імені В.Гнатюка.

Бевська І.Д., викладач-методист відділу «Теорія музики» Тернопільського державного музичного училища імені Соломії Крушельницької, кандидат мистецтвознавства.

Дудар О.О., кандидат мистецтвознавства, заступник директора з навчально-виховної роботи Хмельницької дитячої школи мистецтв.

*Затверджено науково-методичною радою
Тернопільського національного педагогічного університету Імені
Володимира Гнатюка*

Протокол № ____ від ____ 2017 р.

Вступ

Навчальна дисципліна «Історія Музики» побудована відповідно концепції навчального процесу вищої школи та є однією з важливіших дисциплін музично-теоретичного циклу, яка має велике значення для підготовки майбутніх вчителів музичного мистецтва. Вузівський курс «Історія музики» передбачає широкий історичний та культурологічний підхід до явищ, що вивчаються; його предметом є процес розвитку зарубіжної та української музичної культури.

Для реалізації такого підходу до вивчення дисципліни у програмі впроваджено метод культурологічного розгляду навчального матеріалу, який демонструє сутнісний прояв окремих явищ у межах складного взаємозв'язку феноменів культури, залучаючи філософський контекст історичного часу.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є історія зарубіжної та української музики зі стародавніх часів до сьогодення. Музичне мистецтво розглядається в контексті поліпредметності її складових, зокрема таких категоріальних понять як *художній образ, художня картина світу, музична творчість, музичний напрям, музичний стиль* тощо.

Міждисциплінарні зв'язки: Курс історії музики пов'язаний з аналізом стилевих та жанрових особливостей композиторської творчості, цілеспрямованим аналізом мелодики, гармонії, структурної особливості творів, що входять до програми. Вивчення творчості композиторів різних історичних епох повинно допомогти студентам у використанні своїх знань та навичок не тільки у курсі «Історія музики», але й при вивченні інших музично-теоретичних дисциплін, таких як «Теорія музики», «Аналіз музичних творів». «Гармонія», «Музичний інструмент».

Підґрунтям навчальної дисципліни «Історія музики» є концепція всебічного естетично-художнього розвитку особистості, тому відповідно **мета курсу** – «Історія музики» - вивчення найкращих зразків музичної культури людства, розширення кругозору, поглиблення фахової підготовки майбутнього вчителя музики, систематизація та узагальнення знань з музичного мистецтва. Курс вивчається в історичній послідовності виникнення і розвитку музичного мистецтва, що повинно дати студентам уявлення про епоху, відтворення її особливостей у творчості композиторів, значущих явищ музичної культури епохи.

Завдання курсу:

- сприяти накопиченню у студентів знань про еволюцію стилів музичного мистецтва зарубіжної та української культури;
- сприяти здатності до естетичного сприйняття та розуміння сутності музичного образу, творів різних музичних стилів, жанрів, епох;
- готувати студентів до музично-педагогічної діяльності;
- виховувати художньо-естетичний смак та формувати систему духовних цінностей майбутнього вчителя музичного мистецтва.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати:**

- характеристику шляхів розвитку музичного мистецтва;
- основні етапи та напрямки еволюції зарубіжної та української музики, мистецьких стилів, чинників жанрової та формотворчої системи;
- методичні засоби і підходи до аналізу музичних творів; музикознавчу термінологію;
- типологічні риси в історії української та світової музичної культури; риси музичних стилів і музичної мови.

Студент повинен **вміти:**

- аналізувати явища зарубіжної та української музичної культури та музичний матеріал (твори та їх фрагменти з позицій художньо-педагогічного аналізу);
- аналізувати зміст музичних творів шкільної програми, позакласних заходів та інших форм просвітницької діяльності.

Методичні рекомендації укладені відповідно до Програми курсу «Історія музики» (затверджена науково-методичною радою Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка; протокол № від 2016 р.) для підготовки

студентів до проведення семінарських занять та модульних (контрольних) робіт. Робота містить тематику та зміст семінарських занять до основних модулів Програми курсу: Модуль I (I-4 сем.): «Історія зарубіжної музики»; Модуль II (5-7 сем.): «Історія української музики», списки основної та додаткової рекомендованої літератури, музично-ілюстративний матеріал для слухання музики. Відповідно до вимог кредитно-модульної системи, запропоновано завдання для самостійної роботи студентів та тематику ІНДЗ.

Модуль I
Навчальна дисципліна "Історія музики"
Модуль I «Історія зарубіжної музики»
(1-4-й семестри)

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Музичне мистецтво країн Сходу (Єгипту, Сирії, Палестини, Індії, Китаю).	4
2	Музична культура античного світу (Стародавньої Греції та Риму).	4
3	Музична культура доби Середньовіччя.	4
4	Музична культура епохи Відродження.	6
5	Музичне бароко Західної Європи (Г.-Ф. Генделя, І.С. Баха).	4
6	Музичне рококо. Школа французьких клавесиністів.	2
7	Музичний класицизм. Розвиток інструментальної музики.	2
8	Музичне мистецтво просвітницького класицизму.	2
9	Франс Йозеф Гайдн (1732-1809).	2
10	Вольфганг Амадей Моцарт (1756-1791).	2
11	Людвіг ван Бетховен (1770-1829).	3
12	Розвиток жанрів вокальної мініатюри доби Романтизму.	6
13	Розвиток жанрів інструментальної мініатюри доби Романтизму	8
14	Розвиток жанру симфонії у добу Романтизму.	3
15	Розвиток жанру опери у добу Романтизму.	3
16	Специфіка функціонування та розвитку музичної культури ХХ–поч. ХХІ ст.	2
17	Музична культура Франції (К. Дебюссі, М. Равель), Іспанії, Австрії, Німеччини.	2
18	Музична культура Австрії (А. Шенберг).	1
19	Музична культура Німеччини (П. Хіндеміт, К. Вайль, Г. Ейслер). Творчий портрет Р. Штрауса, К. Орфа.	2
20	Музична культура Англії (Б. Бріттен).	1
21	Музична культура США та Латинської Америки (Дж. Гершвін, Ч. Айвз).	2
22	Музична культура Іспанії (М. де Фалья). Музична культура Італії (Дж. Пуччіні).	2
23	Музична культура Чехії, Словаччини (Л. Яначек, Б. Мартіну). Музична культура Румунії (Дж. Енеску).	1
24	Музична культура Угорщини (Б. Барток, З. Кодай). Музична культура Польщі (К. Шимановський, В. Лютославський, К. Пендерський).	1
25	Полістилістика як чинник музичної мови композиторів ХХ-поч. ХХІ століття (І. Стравінський, Р. Шедрін, А. Шнітке).	1
	Разом	70

Семінарські заняття:

1. Музичне мистецтво країн Сходу (Єгипту, Сирії, Палестини, Індії, Китаю)

План

- Культурні цінності Стародавнього Єгипту (Піраміда Хеопса; народна міфологія (Озіріс, Ізіда));
- страсті-містерії; культовий ритуал;
- інструментальна культура (кутові арфи, лютні, подвійні гобої);
- музика Сирії (діатонічна; структура-тетракорд).

- Музичне життя Палестини (релігійно-культовий характер; псалми; релігійно-поетична лірика).
- Ідеї та образи брахманізму, буддизму, індуїзму;
- релігійно-обрядові пісні; народна творчість;
- героїко-патріотичний фольклор (поєми «Махабхарат», «Рамаяна»);
- мистецтво мандрівних співаків етнічних пісень – катхака;
- музичний театр Індії (джатра – народна драма-містерія на міфологічні сюжети); професійне мистецтво («Сангіта» - синтез мистецтв);
- мистецтво «рага» - образи-мелодії пробудження почуттів; нотація; стиль виконання; інструменти.
- «Шицезин» («книга пісень») – найдавніша пам'ятка китайського пісенного мистецтва; народне пісенне мистецтво (світлий регістр; фальцет; одноголосся); пісенно-поетична школа Цюй Юаня.

Література:

1. Ливанова Т. История западно-европейской музыки до 1789 г.: В двух томах. Т.1/ Т. Ливанова. - М.: Музыка, 1983.
2. Маркарян Э. С. Очерки истории культуры/ Э. С. Маркарян. — Ереван: Изд. АрмССР, 1968.
3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури. К.: Знання, 2000. - 359 с.

2. Музична культура античного світу (Стародавньої Греції та Риму)

План

- Давньогрецька міфологія;
- героїчний епос;
- професійне мистецтво аедів;
- “піфійські ігри”, хорова музика; сольна лірика;
- інструментальна музика; трагедія; теорія музики;
- Музичне мистецтво Стародавнього Риму.

Література:

1. Виппер Р.Ю. История Древнего мира/ Р.Ю. Виппер. - М.: Республика, 1994.
2. Всемирная история. Энциклопедия: в 10-ти т./ Ред. И. Лурье, М. Полтавский. — М.: Госдарственное издательство политической литературы, 1956 г. (рос.).
3. Галацкая В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып./ В. Галацкая.: Музыка, 1974.
4. Гивенталь И., Щукина Л. Музыкальная литература: Учебн.пособие; вып.1/ И. Гивенталь. - М.: Музыка, 1986.
5. Гуревич Е.Л. История зарубежной музыки: Популярны лекции: Для студ. высш. и сред. пед. уч. завед./ Е.Л. Гуревич. - М.: Издательский центр «Академия», 1999.
6. Куманецкий К. История культуры Древней Греции и Рима/ К. Куманецкий. - М.: «Высш.школа», 1990.
7. Ливанова Т. История западно-европейской музыки до 1789 г.: В двух томах. Т.1/ Т. Ливанова. - М.: Музыка, 1983.
8. Музыкальный энциклопедический словарь. - М., «Советская энциклопедия», 1990.

3. Музична культура доби Середньовіччя

План

- **Музика Візантії.** Історичні передумови розвитку, музично-поетична культура;
- Єфрем Сірін; церковна музика (молитовне читання, пеалмодії, тропарі);
- Роман Сладкопевець; кондаки; канони; Іоан Дамаскін;

- **західноєвропейська музика доби Середньовіччя.** Західноєвропейська музика раннього феодалізму;
- “Грегоріанський хорал”; секвенції; тропи; літургичні драми; раннє професійне багатоголосся; дискант;
- народне мистецтво; музично-поетична культура труверів, трубадурів, міннезінгерів; міська культура; музична теорія.

Література:

1. Крижанівський О. П. Історія стародавнього Сходу: Підручник/ О. П. Крижанівський. — Київ.: Либідь, 2000. — 592с.
2. Ливанова Т. История западно-европейской музыки до 1789 г.: В двух томах. Т.1/ Т. Ливанова. - М.: Музыка, 1983.
3. Памятники византийской литературы IV—IX веков./ Отв. ред. Л. А. Фрейберг. - М.: Наука, 1968. С. 209—214.
4. Сладкопевец Роман. Кондак Иосифу Праведному/ Пер. В. В. Василика/ Р. Сладкопевец// Вестник древней истории. - 2008. № 4. С. 260—277.
5. Рубель В. А. Історія середньовічного Сходу: Курс лекцій: Навч. Посібник/ В. А. Рубель. — Київ: Либідь, 1997. — 464 с.
6. Рубель В. А. Історія середньовічного Сходу. Тематична хрестоматія/ В. А. Рубель. — Київ: Либідь, 2000. — 624 с.

4. Музична культура епохи Відродження

План

- **Гуманізм як культурне явище.** Сутність гуманістичного руху і способу мислення;
- проторенесанс – перший ранній період Відродження (на межі XIII-XIV ст.). Розквіт італійської і класичної літератури: Данте-Аліг`єрі (1265-1321) – «Божественна комедія»; Франческо Петрарка (1304-1374); Джованні Бокаччо (1313-1375) – «Декамерон»; нові виразові засоби та ідеї гуманістів: Джотто (1260/67-1337);
- розквіт ренесансу – другий період Відродження (поч. XV ст.); Академії; книго друг, нотодрук (Оттавіано Петруччі); розквіт архітектури – Філіппо Брунелеск (1377-1446), Лоренцо Гіберті (1381-1455), Донателло (1386-1466), живопису – Сандро Ботічелло (1444-1510), Перуджіно (між 1445 та 1523), Пінтурікк`йо (1454-1513);
- третій період – Високе Відродження – кульмінація Ренесансу (на межі XV-XVI ст.): «золотий час» італійського мистецтва: творчі постаті Леонардо да Вінчі (1452-1519), Мікеланджело Буонаротті (1475-1564), Тиціан Вечелліо (1489/90-1576), Бенвенуто Челліні (1500-1571), Рафаель Санті (1483-1520), Джордано Бруно (1548-1600);
- **музичні здобутки творчих шкіл XIV-XVI ст.** Музична школа Італії – батьківщини Відродження (народна творчість – лауди); Італійське Ars nova (нове мистецтво): каччія, баллата, мадригал, фроттола; інструментальна музика; творча спадщина Палестріні (1525-1594); венеціанські поліфоністи – Франческо Д`Ана, Адріа Віллаорт і Джованні Габріеллі (1557-1613), Джозеффо Царліно (1517-1590) - риси концертності, динамічного та тембрального різнобарв`я;
- французький Ренесанс (народна творчість; професійне народне мистецтво); пісенна творчість ноелів («но») – святкові пісні на тексти Євангелії); творчі здобутки Гійома де Машо (1300-1377), Клемана Жаннекена (1480-1564);
- іспанське відродження: інтелектуальні та естетичні цінності. Пісенний фольклор – романс еро (романс) та вільянсіко (сільський наспів); музика в новелах Сервантеса;
- нідерландська школа хорової поліфонії (джерела, стилістика, музична мова). Творчі постаті Гійома Дюфе (1409-1474), Жоскена Депре (бл. 1450-1521), Орландо Лассо (1532-1594).

Література:

1. Ливанова Т. История западно-европейской музыки до 1789 г.: В двух томах. Т.1/ Т.

- Ливанова. - М.: Музыка, 1983.
2. Лосев А.Ф. Эстетика Возрождения/ А.Ф. Лосев. — М.: Искусство, 1978.
 3. Полікарпов В.С. Лекції з історії світової культури/ В.С. Полікарпов. - К.: Знання, 2000. - 359 с.
 4. Українська і зарубіжна культура. Навчальний посібник/ Під заг. ред. Заболоцької К. В. — Донецьк: «Східний видавничий дім», 2001. - с. 79-102.
 5. Шалагінов Б.Б. Зарубіжна література від античності до початку ХІХ століття/ Б.Б. Шалагінов. — К.: Академія, 2004. — 360 с. — С.: 150-221.
 6. Шаповалова М.С., Рубанова Г.Л., Моторний В.А. Історія зарубіжної літератури: Середні віки та Відродження/ М.С. Шаповалова, Г.Л. Рубанова, В.А. Моторний. — Львів, 1982.

5. Музичне бароко Західної Європи (Г.-Ф. Гендель, І.С. Бах).

План

- **Георг Фрідріх Гендель (1658-1759).** Г.Ф. Гендель – великий гуманіст; джерела творчості; творчий шлях та формування стилю; мелос; гармонія; фактура; поліфонія; інструментальні жанри; концерти; вокальні форми; ораторії («Мессія»); камерно-вокальна музика (кантати);
- **Йоганн Себастьян Бах (1685-1750).** Й.С. Бах – великий німецький композитор і виконавець; узагальнення в його творчості кращих традицій німецького музичного мистецтва та мистецтва інших країн; періодизація творчості, риси стилю;
- вокально-інструментальна творчість. Жанрова система (кантати, ораторії, меси, мотети, хорали) та її композиційні особливості. Новаторське трактування традиційних жанрів, глибина філософського змісту. «Висока меса сі-мінор» (тв. 232, музичний аналіз);
- органна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Монументальність і глибина змісту органних творів, емоційне багатство, глибока внутрішня зосередженість, драматичний розмах, ораторський пафос, вільний поетичний характер органних імпровізацій, блискуча концертна декоративність творів. Сициліана до-мінор, тв. 582, Дорійська токато і fuga, тв. 631 (музичний аналіз);
- клавірна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості (прелюдії, фуґи, інвенції, сюїти, партіти, концерти, ДТК та ін.). Глибина і багатство художнього змісту, новаторство клавірної творчості Баха. Хроматична фантазія і fuga ре-мінор, тв. 198 (музичний аналіз);
- камерно-інструментальна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Чакона з партіти №2 для скрипки соло, тв.1004, тріо-соната (музичний аналіз);
- оркестрова творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Бранденбурзький концерт №1 фа-мажор, тв. 1046 (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Г.Ф. Гендель. Ораторія «Мессія»;
- Й.С. Бах. Висока меса сі-мінор (тв. 232); Сициліана до-мінор (тв. 582); Хроматична фантазія і fuga ре-мінор (тв. 198); Бранденбурзький концерт №1 фа-мажор (тв. 1046).

Література:

1. Гендель Г.Ф. - Музична енциклопедія/ Г.Ф. Гендель. - М., 1995.
2. Грубер Р. И. Гендель. Жизнь и творчество/ Р. Грубер. - Л., 1935.
3. Ливанова Т. Історія західноєвропейської музики до 1789 р./ Т. Ливанова. - М., «Музык», 1982.
4. Морозов С. О. Бах. - Молода гвардія/ С. О. Морозов. - М., 1975.
5. Ренессанс. Бароко. Класицизм. Проблеми стилів в західноєвропейському мистецтві. Відповідальний редактор Віллер. М., «Наука», 1966.

6. Роллан Р. Гендель/ Р. Роллан. — М., 1984.
7. Рубінштейн А.Г. Музика та її представники/ А.Г. Рубінштейн. - М., 1991.
8. Федосеев Г. Ф. Оперы Генделя и Королевская академия музыки в Лондоне (1720-1728): Исследование/ Г. Ф. Федосеев. - СПб.: Сударыня, 1996. - 160 с.

6. Музичне рококо. Школа французьких клавесиністів.

План

- **Музичне рококо.** Художній стиль рококо. Характеристика стилетворчих чинників у музиці. Жанрова система музичного рококо (рондо, пісенні варіації, одночастинна мініатюра);
- Школа французьких клавесиністів: Жак Шамбоньєр, Луї та Франсуа Куперени, Луї Дакен, Жан Данрійо). «Музичний театр» Франсуа Куперена і клавесинні мініатюри Луї Куперена (музичний аналіз п'єс «Прялки», «Квіткарка», «Веселунка», «Тендітна», «Метелики»). Творчість Жана Філіпа Рамо (1683-1764). Музично-теоретична діяльність Рамо. «Тамбурін» (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Луї Куперен. «Прялки», «Квіткарка», «Веселунка», «Тендітна», «Метелики»;
- Жана Філіпа Рамо. «Тамбурін».

Література:

1. История мирового искусства, ред А.Сабашникова, М.: БММАО, 1998.
2. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 / Т. Ливанова. - М., «Музыка», 1982.
3. Петров Ю. П. О циклическом принципе исполнения сонат Д. Скарлатти/ Ю. П. Петров// Современные вопросы музыкального исполнительства и педагогики. Вып. 27 — М., 1976.
4. Українська радянська енциклопедія. — 2-е видання. — Т. 12. — К.: Головна редакція УРЕ, 1985., стор. 329.

7. Музичний класицизм. Розвиток інструментальної музики

План

- Класицизм як художній стиль. Сонатність - стилетворчий чинник в музиці. Генеза жанрової системи класицизму (сонати, симфонії, струнного ансамблю).
- Роль італійської інструментальної школи у становленні ранньої симфонії: Джованні Саммартіні, Джованні Боккеріні, Антоніо Сарті; клавірної сонати: Доменіко Чімароза, Доменіко Скарлатті; скрипкової сонати: Джузеппе Тартіні.
- Лірична трагедія та лірична комедія Франції. Творча постать Жана Батиста Люллі (1632-1687). «Арміда» (лірична трагедія), лірична комедія «Атис» (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Доменіко Чімароза. Клавірні сонати;
- Джузеппе Тартіні. Скрипкові сонати.

Література:

1. История мирового искусства, ред А.Сабашникова, М.: БММАО, 1998.
2. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 / Т. Ливанова. - М., «Музыка», 1982.
3. Петров Ю. П. О циклическом принципе исполнения сонат Д. Скарлатти/ Ю. П. Петров// Современные вопросы музыкального исполнительства и педагогики. Вып. 27 — М., 1976.
4. Українська радянська енциклопедія. — 2-е видання. — Т. 12. — К.: Головна редакція УРЕ, 1985., стор. 329.

8. Музичне мистецтво просвітницького класицизму

План

- Просвітництво як художній стиль. Музична естетика доби. Передумови розвитку західноєвропейської опери у другій половині XVIII ст. та її жанрова типологія.
- Особливості музичної драматургії італійської опери-серія, опери-буффа. Творчість Ніккколо Піччіні, Джованні Паїзієлло, Доменіко Чімарозо.
- Становлення і розвиток французької комічної опери. Особливості музичної драматургії. Творчість Андре Кампра, Андре Детуша. Війна «буффонів». Ярмарковий балаган Сен-Жермену. Творчість Жан-Жака Руссо.
- Становлення і розвиток австрійського і німецького зінгшпілю. Відмінність їх музичної драматургії. Творчість Т.Мюллера, Й.Діттерсдорфа, Г.Умлауфа.

Література:

5. История мирового искусства, ред А.Сабашникова, М.: БММАО, 1998.
6. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 / Т. Ливанова. - М., «Музыка», 1982.
7. Петров Ю. П. О циклическом принципе исполнения сонат Д. Скарлатти/ Ю. П. Петров// Современные вопросы музыкального исполнительства и педагогики. Вып. 27 — М., 1976.
8. Українська радянська енциклопедія. — 2-е видання. — Т. 12. — К.: Головна редакція УРЕ, 1985., стор. 329

9. Франс Йозеф Гайдн (1732-1809)

План

- **Віденська класична школа та її роль у розвитку західноєвропейської музичної культури;**
- **Франс Йозеф Гайдн (1732-1809).** Ф.Й. Гайдн – великий австрійський композитор, засновник віденської класичної школи. Періодизація творчості. Риси стилю.
- Симфонічна творчість та її еволюція. Жанрова система та її композиційні особливості. Симфонія №103 мі-бемоль мажор «з тремоло литавр» (музичний аналіз).
- Клавірна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Соната №53 мі-мінор, тв. 34 (музичний аналіз).
- Камерно-інструментальна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Струнний квартет №1 ре-мажор, тв. 66 (музичний аналіз).
- Оперна творчість. Жанрова система та особливості драматургії. Ораторії «Пори року» та «Створення світу» (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Симфонія №103 мі-бемоль мажор «з тремоло литавр»;
- Соната №53 мі-мінор, тв. 34;
- Струнний квартет №1 ре-мажор, тв. 66;
- Ораторія «Пори року».

Література:

1. Альшванг А.А. Иосиф Гайдн/ А.А. Альшванг. – М.-Л., 1947.
2. Баттерворт Н. Й. Гайдн/ Н. Баттерворт. - Челябинск, 1999.
3. Котляревський І. Й. Гайдн: мистецтво оптимізму. Проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: Збірник наукових праць / Ред.-упорядн/ І. Котляревський. – Л. В. Русакова. Вип. 27. - Харків, 2009. - 298 с.
4. Кремлев Ю.А. Йозеф Гайдн. Очерк жизни и творчества/ Ю.А. Кремлев. - М., 1972.
5. Новак Л. Йозеф Гайдн. Жизнь, творчество, историческое значение/ Л. Новак. - М., 1973.

10. Вольфганг Амадей Моцарт (1756-1791)

План

- В.А. Моцарт – великий австрійський композитор, видатний представник віденського класицизму. Періодизація творчості. Риси стилю;
- симфонічна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Новий етап у розвитку західноєвропейського симфонізму XVIII ст. Симфонія №41 «Юпітер» до мажор, тв. 551, Симфонія №40 соль-мінор (музичний аналіз);
- фортепіанна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Соната №11 ля мажор, тв. 331 (музичний аналіз). Вільне трактування сонатного циклу;
- камерно-інструментальна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Струнний квартет ре-мінор, тв. 50;
- оперна творчість. Нове трактування традиційних оперних жанрів (серія, буфа, зінгшпіль). Жанрова система та особливості музичної драматургії. Особливості оперної реформи композитора. Зрілі опери Моцарта – опери яскравих характерів. Нове використання оперних форм (арій, ансамблів) як основного засобу музичної характеристики дійових осіб. Опера «Весілля Фігаро» (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Симфонія №41 «Юпітер» до мажор, тв. 551;
- Симфонія №40 соль-мінор;
- Соната №11 ля мажор, тв. 331;
- Струнний квартет ре-мінор, тв. 50;
- Опера «Весілля Фігаро».

Література:

1. Аберт Г. Моцарт: Пер. с нем./ Г. Аберт. - М., 1978-85. Т. 1-4. Ч. 1-2.
2. Вейс Д. Возвышенное и земное: Роман о жизни Моцарта и его времени/ Д. Вейс. - М., 1997.
3. Вольфганг Амадей Моцарт// Країна знань, №2, 2006.
4. Чигарева Е. Оперы Моцарта в контексте культуры его времени/ Е. Чигарева. - М.: УРСС. 2000.
5. Чичерин Г. Моцарт: Исследовательский этюд. 5-е изд./ Г. Чичерин. - Л., 1987.
6. Штейнпресс Б.С. Последние страницы биографии Моцарта/ Б.С. Штейнпресс// Штейнпресс Б.С. Очерки и этюды. М., 1980.
7. Шулер Д. Если бы Моцарт вел дневник... Перевод с венг. Л.Балова. Изд-во Коврина. Типогр. Атэнэум. / Д. Шулер. Будапешт. 1962.
8. Эйнштейн А. Моцарт: Личность. Творчество: Пер. с нем./ А. Эйнштейн. - М., 1977.

11. Людвіг ван Бетховен (1770-1829)

План

- Бетховен – класик німецької і світової музики. Втілення в його творчості демократичних, визвольних ідеалів епохи. Періодизація творчості. Риси стилю;
- симфонічна творчість. Жанрова система. Сюжетна драматургія симфонізму Бетховена. Симфонія №9 ре-мінор, тв.125 (музичний аналіз);
- фортепіанна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості. Сонати №8 до-мінор («Патетична»); №14 («Місячна») до-дієз мінор; №23 фа-мінор («Апасіоната»);
- камерно-інструментальна творчість. Жанрова система та її композиційні особливості.

Музичні ілюстрації:

- Симфонія №9 ре-мінор, тв.125;
- Сонати №8 до-мінор («Патетична»);
- Соната №14 («Місячна») до-дієз мінор;

- Соната №23 фа-мінор («Апасіоната»).

Література:

1. Альшванг А. Людвиг ван Бетховен/ А. Альшванг. – М.: «Музыка». – 1984.
2. Конен В. История зарубежной музыки. Выпуск третий/ В. Конен. — Москва: «Музыка». - 1989 р.
3. Кремлёв М. Фортепианные сонаты Бетховена/ М. Кремлёв. – М.: «Музыка». – 1976.

12. Розвиток жанрів вокальної мініатюри доби Романтизму

План

- Романтизм – провідний художній напрямок західноєвропейського мистецтва ХІХ століття. Соціально-політичні умови появи романтизму. Основні течії романтизму. Жанрова система романтизму (пісня, інструментальна мініатюра). Створення нових великих форм: інструментальна балада, скерцо, програмна романтична симфонія, симфонічна поема. Цикли пісень й інструментальних мініатюр. Розширення зв'язків з народно-побутовою музичною культурою. Програмність як засіб розширення образного змісту;
- Франц Шуберт (1797-1856) – видатний австрійський композитор початку ХІХ століття, один із перших представників музичного романтизму. Вокальні цикли – квінтесенція творчості композитора. «Прекрасна мельниківна», тв. 25 (музичний аналіз);
- вокальна лірика Роберта Шумана (1810-1856). Характеристика циклів та їх композиційних особливостей. «Любов поета», тв. 48 (музичний аналіз).
- Вокальна творчість Гуго Вольфа (1860-1903). Характеристика «віршованих циклів» та їх композиційних особливостей. «Три сонети Мікеланджело», тв. 16 (музичний аналіз);
- вокальна творчість Йоганнеса Брамса (1833-1897). Характеристика пісенних циклів та їх композиційні особливості. «Німецькі пісні», тв. 38 (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Франц Шуберт. Вокальний цикл «Прекрасна мельниківна»;
- Роберт Шуман. Вокальний цикл «Любов поета»;
- Гуго Вольф. «Три сонети Мікеланджело», тв. 16;
- Йоганнес Брамс. «Німецькі пісні», тв. 38.

Література:

1. Бэлза П. Историч. судьбы романтизма и музыка/ П. Бэлза. - М., 1985.
2. Васина-Гроссман В.А. Романтич. песня XIX в./ В.А. Васина-Гроссман. - М., 1966.
3. Гинзбург Г. И. Статьи о Шуберте/ Г.И. Ганзбург. — Харьков: РА, 1997. (Институт музыкознания. Шубертовское общество.), 2-е изд. М.: Издательство «Горопов», 1997.
4. Кремлев Ю., Прошлое и будущее романтизма/ Ю. Кремлев. - М., 1968.
5. Курт Э., Романтич. гармония и ее кризис в «Тристане» Вагнера, пер. с нем./ Э. Курт. - М., 1975.
6. Житомирский Д., Шуман и романтизм, в его кн.: Р. Шуман/ Д. Житомирский. - М., 1964.
7. Музыка Австрии и Германии XIX в., кн. I. М.. 1975.
8. Муз. эстетика Германии XIX в., т. 1—2, М., 1981—82.
9. Муз. эстетика Франции XIX в., М., 1974.
10. Музыкальный энциклопедический словарь. - М., «Советская энциклопедия», 1990.

13. Розвиток жанрів інструментальної мініатюри доби Романтизму

План

- Жанрове розмаїття та фактурні особливості романтичної інструментальної мініатюри;

- фортепіанна творчість Роберта Шумана. Жанрова система та її композиційні особливості. «Карнавал» тв. 9, «Фантастичні п'єси», тв. 12 (музичний аналіз);
- фортепіанна творчість Франца Шуберта. Жанрова система та її композиційні особливості. Експромт ля-бемоль мажор, тв. 142; Музичний момент фа-мінор, тв. 94 (музичний аналіз);
- фортепіанна творчість Фредеріка Шопена (1810-1849). Жанрова система та її композиційні особливості. Прелюдія №15 ре-бемоль мажор, тв. 28; ноктюрн №2 ре-бемоль мажор, тв. 27; мазурка №2 до-мажор, тв. 56; полонез №1 ля-мажор, тв. 40; вальс №2 сі-мінор, тв. 69; балада №1 соль-мінор, тв.23 (музичний аналіз);
- фортепіанна творчість Ференца Ліста (1811-1866). Жанрова система та її композиційні особливості. «Роки подорожувань»; Угорська рапсодія №2 до-дієз мінор; Концерт для фортепіано з оркестром ля-мажор, тв. 11 (I ч.) (музичний аналіз);
- фортепіанна творчість Едварда Гріга (1840-1906). Жанрова система та її композиційні особливості. Сюїта «Пер Гюнт» (фортепіанна); Норвезький танець №2 тв. 35; Концерт для фортепіано з оркестром ля мінор, тв. 16 (I ч.) (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Роберт Шуман. «Карнавал» тв. 9; «Фантастичні п'єси», тв. 12;
- Франц Шуберт. Експромт ля-бемоль мажор, тв. 142; Музичний момент фа-мінор, тв. 94;
- Фредерік Шопен. Прелюдія №15 ре-бемоль мажор, тв. 28; ноктюрн №2 ре-бемоль мажор, тв. 27; мазурка №2 до-мажор, тв. 56; полонез №1 ля-мажор, тв. 40; вальс №2 сі-мінор, тв. 69; балада №1 соль-мінор, тв.23;
- Ференц Ліст. «Роки подорожувань»; Угорська рапсодія №2 до-дієз мінор; Концерт для фортепіано з оркестром ля-мажор, тв. 11 (I ч.);
- Едвард Гріг. Сюїта «Пер Гюнт» (фортепіанна); Норвезький танець №2 тв. 35; Концерт для фортепіано з оркестром ля мінор, тв. 16 (I ч.).

Література:

1. Харківські асамблеї. Міжнародний музичний фестиваль 1993 р. «Шуберт та український романтизм». Збірка матеріалів/ Упорядник Г. І. Ганзбург. — Харків, 1993. — 132 с.
2. Хохлов Ю. Н. «Зимний путь» Франца Шуберта/ Ю.Н. Хохлов. — М., 1967. — 462 с.
3. Хохлов Ю. Н. О последнем периоде творчества Шуберта/ Ю.Н. Хохлов. — М., 1968. — 220 с.
4. Хохлов Ю.Н. Песни Шуберта: Черты стиля/ Ю.Н. Хохлов. — М.: Музыка, 1987. — 302 с., нот.
5. Шуберт Франц: К 200-летию со дня рождения: Материалы Международной научной конференции/ Ф. Шуберт. — М.: Прест, 1997. — 126 с.
6. Карминский М.В. Драматургия жизни Роберта Шумана/ М.В. Карминский// Харківські асамблеї-1995. Міжнародний музичний фестиваль “Роберт Шуман і мистецька молодь”: Збірка матеріалів/ Упорядник Г.І. Ганзбург. — Харків, 1995. — С. 7-18.
7. Шуман Роберт и перекрестье путей музыки и литературы: Сб. науч. трудов./ Сост. Г. И. Ганзбург. — Харьков: РА — Каравелла, 1997. — 272. Воспоминания о Роберте Шумане/ Составление, комментарии, предисловие О.В. Лосевой. Пер. А.В. Михайлова и О.В. Лосевой/ Р. Шуман — М.: Композитор, 2000.

14. Розвиток жанру симфонії у добу Романтизму

План

- Романтична концепція симфонізму. Поєднання традиційних та новаторських рис;

- Гектор Берліоз (1803-1869) – основоположник програмного симфонізму, представник французького романтизму. Характеристика симфонічної творчості. Фантастична симфонія, до-мажор, тв. 14 (музичний аналіз);
- Фелікс Мендельсон-Бартольдї (1809-1847) –відомий німецький композитор першої половини XIX століття. Концертна увертюра у творчості композитора. Характеристика симфонічної творчості. Симфонія №3 «Шотландська» ля-мінор, тв. 56 (музичний аналіз);
- симфонічна творчість Франца Шуберта. Композиційні особливості сонатно-симфонічних циклів. «Незакінчена симфонія» № 8 сі-мінор (музичний аналіз);
- романтична програмна симфонія у творчості Р. Шумана. Композиційні особливості «Весняної» і «Рейнської» симфоній. Симфонія №4 мі-мінор (I ч.) (музичний аналіз);
- програмна симфонічна поема у творчості Ференца Ліста. Симфонії «Данте», «Фауст». Симфонічна поема «Тассо» (музичний аналіз);
- романтичний симфонізм Антона Брукнера (1824-1896);
- симфонічна творчість Антоніна Дворжака. Романтична концепція сонатно-симфонічного циклу. Симфонія №5 мі-мінор, тв. 91 (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- Гектор Берліоз. Фантастична симфонія, до-мажор, тв. 14;
- Фелікс Мендельсон-Бартольдї. Симфонія №3 «Шотландська» ля-мінор, тв. 56;
- Франц Шуберт. «Незакінчена симфонія» № 8 сі-мінор;
- Р. Шумана. Симфонія №4 мі-мінор (I ч.);
- Ференц Ліст. Симфонії «Данте», «Фауст». Симфонічна поема «Тассо»;
- А. Дворжак. Симфонія №5 мі-мінор, тв. 91.

Література:

1. Берліоз Г. Избранные письма, тт. 1-2/ Г. Берліоз. - М., 1984—1985.
2. Берліоз Г. Мемуары/ Г. Берліоз. - М., 1967.
3. Ворбс Г.Х., Мендельсон-Бартольди Ф. Жизнь и деятельность в свете собственных высказываний и сообщений современников./ Пер. с нем./ Г.Х. Ворбс, Ф. Мендельсон-Бартольди. - М., 1966.
4. Вульфийус П. Франц Шуберт: Монография/ П. Вульфийус. — М.: Музыка, 1983. — 447 с., ил., нот.
5. Ганзбург Г. И. Статьи о Шуберте. — Харьков: РА, 1997. (Институт музыкознания. Шубертовское общество.). 2-е изд./ Г.И. Ганзбург. - М.: Издательство «Горопов», 1997.
6. Егорова В. Н.А. Дворжак/ В.Н. Егорова. - М., 1997.
7. Карминский М.В. Счастливый гений/ М.В. Карминский// Харківські асамблеї. Міжнародний музичний фестиваль 1994 р.: «Ф. Мендельсон-Бартольдї та просвітництво». Збірка матеріалів/ Упорядник Г.І. Ганзбург. — Харків, 1994. — С. 11-16.
8. Мендельсон-Бартольди Ф. и традиции музыкального профессионализма: Сборник научных трудов/ Сост. Г.И. Ганзбург/ Ф. Мендельсон-Бартольди. — Харьков, 1995. — 172 с.
9. Харківські асамблеї. Міжнародний музичний фестиваль 1993 р. «Шуберт та український романтизм». Збірка матеріалів/ Упорядник Г.І. Ганзбург. — Харків, 1993. — 132 с.
10. Хохлов Ю.Н. «Зимний путь» Франца Шуберта/ Ю.Н. Хохлов. — М., 1967. — 462 с.
11. Хохлов Ю.Н. О последнем периоде творчества Шуберта. — М., 1968. — 220 с.
12. Хохлов Ю.Н. Шуберт. Некоторые проблемы творческой биографии/ Ю.Н. Хохлов. — М., 1972. — 414 с.
13. Хохлов Ю.Н. Песни Шуберта: Черты стиля/ Ю.Н. Хохлов. — М.: Музыка, 1987. — 302 с., нот.

14. Франц Шуберт: К 200-летию со дня рождения: Материалы Международной научной конференции/ Ф. Шуберт. — М.: Прест, 1997. — 126 с.
15. Франц Шуберт и русская музыкальная культура/ Отв. ред. Ю.Н. Хохлов. — М., 2009. — 384 с.
16. Шуберт и шубертианство. Сборник материалов научного музыковедческого симпозиума./ Сост. Г.И. Ганзбург. — Харьков, 1994. — 120 с.

15. Розвиток жанру опери у добу романтизму

План

- Музично-естетична концепція романтичної опери. Соціокультурний контекст її становлення;
- німецька романтична опера першої половини XIX століття. Оперна творчість Карла Марії Вебера (1786-1826). Особливості оперної драматургії. «Чарівний стрілець» (музичний аналіз);
- італійська опера першої половини XIX століття. Творчість Джоаккіно Россіні (1792-1868). Жанрова система, риси новаторства. Перша опера семі-серія «Севільський цирюльник», її композиційні особливості. Романтична опера-ораторія «Вільгельм Тель», характеристика її музичної драматургіїю Оперна творчість Вінченсо Белліні і Гайтано Доніцетті. Реформаторська діяльність митців;
- французька опера першої половини XIX століття. Жанр великої опери у творчості Джакомо Мейснера (1791-1868). Композиційні особливості опер «Пророк», «Африканка», «Гугеноти». Поєднання національних традицій з сучасністю та вплив мелодрами;
- німецька опера другої половини XIX століття. Музична драма Ріхарда Вагнера (1813-1883). Шляхи досягнення синкретичної єдності музики і слова та ви будови «драматургії вічності». Тетралогія «Перстень нібелунгів» (музичний аналіз);
- італійська опера другої половини XIX століття. Музично-сценічна драма. Джузеппе Верді (1813-1901). Оперна реформа та її особливості. «Ріголетто» (музичний аналіз);
- французька опера другої половини XIX століття. Жанр ліричної опери у творчості Жюльє Масне, Шарля Гуно, Лео Деліба. Оперета Жака Оффенбаха. Оперна творчість Жоржа Бізе (1838-1875). Жанрова драматургія опери «Кармен» (музичний аналіз).

Музичні ілюстрації:

- К.-М. Вебер. Опера «Чарівний стрілець»;
- Дж. Россіні. Оперы «Севільський цирюльник», «Вільгельм Тель»;
- Р. Вагнер. Тетралогія «Перстень нібелунгів»;
- Дж. Верді. Опера «Ріголетто»;
- Ж. Бізе. Опера «Кармен».

Література:

1. Бронфин Е. Джоаккіно Россіні/ Е. Бронфин. — М., 1973.
2. Галь Г. Брамс. Вагнер. Верди. Три мастера — три мира/ Г. Галь. - М., 1986 (рос.).
3. Ганзбург Г. Россіні и Глінка: что общего?// Музыка и врем/ Г. Ганзбург. — 2003. — №5.
4. Джоаккіно Россіні: современные аспекты исследования творческого наследия/ Под ред. М.Черкашиной. — Киев, 1993.
5. Орджоникидзе Г. Оперы Верди на сюжеты Шекспира/ Г. Орджоникидзе. - М., 1967 (рос.).
6. Россіні Дж. Избранные письма. Высказывания. Воспоминания. — Л., 1968.
7. Соловцова Л.А. Дж. Верди. М., Джузеппе Верди. Жизненный и творческий путь/ Л.А. Соловцова. - М. 1986 (рос.).
8. Энциклопедия юного музыканта/ Игорь Куберский, Е.В. Минина. — СПб.: ООО «Диамант», 2001. 576 с.

16. Специфіка функціонування та розвитку музичної культури ХХ –поч. ХХІ ст.

План

- Історичні передумови розвитку художньої культури на межі ХІХ – ХХ століть;
- філософія модернізму;
- основні художні тенденції епохи (імпресіонізм, символізм, експресіонізм, неокласицизм);
- музична стилістика: традиції та новаторство. Розвиток національних шкіл.

Література:

1. История зарубежной музыки (Под ред. И. Нестьева), вып. 5. – М., 1986.
2. Конен В. Этюды о зарубежной музыке. Изд. 2-е доп/ В. Конен. – М.: Музыка, 1975. Музыкальная литература зарубежных стран, выпуск 5/ Под ред. Б. Левина. – М.: «Музыка». 1980. – С. 283-375.
3. Музыкальная литература зарубежных стран, выпуск 5/ Под ред. Б. Левика. – М.: «Музыка». - 1980. – С. 283-375.
4. Музыка ХХ века. Очерки в 2-х частях, ч. 1, кн. 2 – М.: Музыка, 1977.

17. Музична культура Франції (К. Дебюссі, М. Равель), Іспанії, Австрії, Німеччини

План

- Французький імпресіонізм: живопис (Е. Мане, К. Моне, О. Ануар, Е. Дега), музика (К. Дебюссі, М. Равель); тематика, сюжети, форма, засоби виразності, національні традиції, естетика;
- К. Дебюссі. Особистість, життя, творчість, особливості музичної мови. Фортепіанна творчість (прелюдії), симфонічна музика (“Ноктюрн”);
- М. Равель. Особистість, життя, творчість. Особливості музичної стилістики, новаторство “Болеро”.

Музичні ілюстрації:

- К. Дебюссі. Прелюдії; симфонічна музика (“Ноктюрн”);
- М. Равель. “Болеро”.

Література:

1. История зарубежной музыки (Под ред. И. Нестьева), вып. 5. – М., 1986.
5. Конен В. Этюды о зарубежной музыке. Изд. 2-е доп/ В. Конен. – М.: Музыка, 1975. Музыкальная литература зарубежных стран, выпуск 5/ Под ред. Б. Левина. – М.: «Музыка». 1980. – С. 283-375.
6. Музыкальная литература зарубежных стран, выпуск 5/ Под ред. Б. Левика. – М.: «Музыка». - 1980. – С. 283-375.
7. Музыка ХХ века. Очерки в 2-х частях, ч. 1, кн. 2 – М.: Музыка, 1977.
8. Розеншильд К. Молодой Дебюсси и его современники/ К. Розеншильд. – М.: Просвещение, 1973.
9. Смирнов В. Морис Равель и его творчество/ В. Смирнов. – Л.: Знание, 1981.

18. Музична культура Австрії (А. Шенберг)

План

- Шляхи суспільно-політичного розвитку Австрії;
- тенденції розвитку австрійської художньої культури на початку ХХ століття;
- експресіонізм – один з провідних напрямків в мистецтві 10-20-х років;
- течії нової музики (постромантизм, необароко);
- неовіденська оперета (Ф. Легар, І. Кальман);
- А. Шенберг. Життєвий та творчий шлях. Тональний та атональний періоди творчості. Додекафонія;
- монодрама „Очікування” (1909) – естетика експресіонізму;

- вокальний цикл „Місячний П'єро” (1912).

Музичні ілюстрації:

- Монодрама „Очікування”;
- Вокальний цикл „Місячний П'єро”.

Література:

1. Денисов Э. Додекафония и проблемы современной композиторской техники/ Э. Денисов// Музыка и современность. – М., 1971. – Вып. 7.
2. Друскин М. Австрийский экспрессионизм// М. Друскин. О Западноевропейской музыке XX века. – М., 1973.
3. История зарубежной музыки, вып. 6./ Под. Ред. В.В. Смирнова. – С. - Пб.: «Композитор». – С. 295–335.
4. Когоутек Ц. Техника композиции в музыке Хх века/ Ц. Когоутек. – М., 1976. – С. 104-181.
5. Музыкальная литература зарубежных стран, вып. 6/ под. ред. И.А. Гивенталь и др. – М.: Музыка, 2005. – С. 82-99.

19. Музична культура Німеччини (П. Хіндеміт, К. Вайль, Г. Ейслер). Творчий портрет Р. Штрауса, К. Орфа.

План

- Шляхи суспільно-політичного розвитку Німеччини;
- течії нового мистецтва: експресіонізм, „нова діловитість”, неокласицизм;
- театральна естетика (Бертольд Брехт); традиції та новаторство; музичне життя;
- **П. Хіндеміт** – композитор, громадський діяч, педагог, публіцист, виконавець. Естетика (експресіонізм, антивагнеріанство, неокласицизм); праця „Світ композитора” (1950). Музично-теоретична концепція „Керівництво з композиції” (1937-1939) – теорія переосмислення, „розширення тональності”. Музично-театральна творчість: опера „Кардильяк” (1926), „Художник Матис” (1934). Симфонічна музика: симфонія „Гармонія світу” (1951);
- **Р. Штраус** – життя, особистість, творчість; особливості музичної стилістики.
- Симфонічна творчість. Симфонічні поеми „Дон Жуан” (1887-1889), „Тіль Уленшпігель”;
- **К. Орф** – композитор, педагог, громадський діяч. Джерела творчості, основи музичної стилістики. Сценічні кантати: „Carmina Burana” („Бойренські пісні”, 1936), „Пісні Катулла, сценічні ігри” (1943), „Тріумф Афродіти, сценічний концерт” (1951). Педагогічна система („Шульверк. Музика для дітей”, 1950-1954).

Музичні ілюстрації:

- Р. Штраус. Симфонічні поеми „Дон Жуан”, „Тіль Уленшпігель”;
- К. Орф. Сценічна кантата: „Carmina Burana” („Бойренські пісні”, 1936).

Література:

1. История зарубежной музыки, вып. 6./ Под. Ред. В.В. Смирнова. – С.-Пб.: «Композитор». – С. 4–46.
2. Левая Т., Леонтьева О. Пауль Хиндемит/ Т. Левая, О. Леонтьева. – М., 1974.
3. Леонтьева О. Карл Орф/ О. Леонтьева. – М., 1984.
4. Краузе С. Рихард Штраус/ С. Краузе. – М., 1961. – С. 146-396.
5. Крауклис Г. Симфонические поэмы Рихарда Штрауса/ Г. Крауклис. – М., 1986. – С. 16-72.
6. Музыкальная литература зарубежных стран, вып. 6/ под. ред. И.А. Гивенталь и др. – М.: Музыка, 2005. – С. 192 – 223.
7. Система детского музыкального воспитания К. Орфа/ Под ред. Л. А. Баренбойма. – Л., 1970.

8. Пауль Хиндемит: Статті і матеріали/ П. Хиндемит. – М., 1979.
9. Шахназарова Н. Проблеми музикальної естетики в теоретических трудах Стравинського, Шенберга, Хиндемита/ Н. Шахназарова. – М., 1975.
10. Елементарное музикальное воспитание по системе К. Орфа: Сб. Статей/ Под ред. Л. А. Баренбойма. – М., 1978.

20. Музична культура Англії (Б. Бріттен)

План

- Музична культура Англії: традиції та новаторство, культурний досвід нації;
- **Б. Бріттен** – особистість, життя, творчий шлях; формування стилю, особливості музичної мови;
- періодизація творчості. I період: „Simfonia da Requiem”, опера „Пітер Граймс” (1941); Центральний період (оперний): опера „Альберт Херрінг” (1947), опери „Поворот гвинта” (1954), „Військовий реквієм” (1961); III період: драматична кантата „Федра” (1975), опера „Смерть у Венеції” (1973).

Музичні ілюстрації:

- Б. Бріттен. „Військовий реквієм” (1961).

Література:

1. История зарубежной музыки, вып. 6./ Под. ред. В.В. Смирнова. – С.-Пб.: «Композитор». – С. 574–625.
2. История зарубежной музыки. XX век. Учебное пособие./ сост. И ред. Н.А. Гавриловой. – М.: Музыка, 2005. – С. 212–245.
3. Ковнацкая Л. Бенджамин Бриттен/ Л. Ковнацкая. – М., 1974.
4. Ковнацкая Л. Композиторы Англии/ Л. Ковнацкая// Музыка XX века: Очерки. – М., 1987. - Ч. 2. 1917 – 1945. Кн. 5а.
5. Конен В. Взгляд на оперы Бриттена/ В. Конен// Этюды о зарубежной музыке. – М., 1975.
6. Таурачис А. Опера Бенджамина Бриттена «Питер Граймс»/ А. Таурачис// Из истории зарубежной музыки. – М., 1971.

21. Музична культура США та Латинської Америки (Дж. Гершвін, Ч. Айвз)

План

- Історичні передумови становлення музичної культури США; джерела музичного стилю (фольклор, побутова музика, пісенно-танцювальні іспанські жанри; англійські духовні гімни, балади; негритянська музика, спірічуелс, блюз, джаз);
- **Дж. Гершвін** – життєвий та творчий шлях, риси стилю, особливості музичної мови. Опера „Поргі і Бесс” (1935): музично-естетичний аналіз. „Рапсодія в блюзових тонах” („Голуба рапсодія”, (1924), фольклорний тематизм, композиційні форми і прийоми, симфонізація, концертний піанізм;
- **Ч. Айвз**. Життєвий та творчий шлях; естетичні погляди, становлення стилю, основні жанри, симфонічна творчість, духовна музика, пісні.

Музичні ілюстрації:

- Дж. Гершвін. Опера „Поргі і Бесс”;
- „Рапсодія в блюзових тонах”.

Література:

1. Герман М. Модернизм: искусство первой половины XX века/ М. Герман. – Спб., 2003.
2. Житомирский Д., Леонтьева О., Мяло К. Западный музыкальный авангард после Второй мировой войны/ Д. Житомирский, О. Леонтьева, К. Мяло. – М., 1989.
3. Ивашкин А. Чарльз Айвз и музыка XX века/ А. Ивашкин. – М., 1991.

4. История зарубежной музыки. XX век. Учебное пособие./ сост. И ред. Н.А. Гавриловой. – М.: Музыка, 2005. – С. 433-449.
5. Конен В. Пути американской музыки/ В. Конен. – М., 1977.
6. Музыкальная литература зарубежных стран: Учебн. пособие. Вып. 7/ Сост. И. Гивенталь, Л. Шулина, Б. Ионин. – М.: Музыка. – 2005. – С. 141-188.
7. Павлишин С. Чарльз Айвз/ С. Павлишин. – М., 1979.
8. Шнеерсон Г. Портреты американских композиторов/ Г. Шнеерсон. – М., 1977.

22. Музична культура Іспанії (М. де Фалья). Музична культура Італії (Дж. Пуччіні) План

- Суспільно-політичні умови розвитку музичної культури Іспанії ХХ століття (Нове художнє Відродження; іспанське турне Російського балету);
- **М. де Фалья** – класик іспанської музики ХХ ст. Сильові орієнтири у творчій еволюції композитора. Естетичні погляди: від неофольклоризму до неокласицизму. Огляд творчості;
- історичні передумови розвитку музичної культури Італії на початку ХХ століття (криза оперного веризму). Становлення італійського мистецтва в 20-30-х роках: творчість О. Респігі, І. Піццетті, Д. Ф. Моліп'єро, А. Капелла;
- **Дж. Пуччіні**: життєвий і творчий шлях, джерелі естетичних поглядів, музична стилістика;
- оперна творчість: „Манон Леско”, „Богема”, „Тоска”, „Триптих” („Плащ”, „Сестра Анжеліка”, „Джанні Скіккі”);
- опера „Мадам Баттерфляй” („Чіо-Чіо-Сан”): драматургія, вокальний стиль, тенденція до симфонізації (лейтмотиви), оркестровка.

Музичні ілюстрації:

- Дж. Пуччіні. Опера „Мадам Баттерфляй” („Чіо-Чіо-Сан”).

Література:

1. Алексеев А. Фалья/ А. Алексеев// Музыка XX века. Ч. 1, кн. 2. – М., 1977.
2. Богоявленский С. С. Итальянская музыка первой половины XX века/ С.С. Богоявленский. – Л., 1986.
3. История зарубежной музыки, вып. 6./ Под. ред. В.В. Смирнова. – С.-Пб.: «Композитор». – С. 3–64.
4. История зарубежной музыки. XX век. Учебное пособие./сост. И ред. Н.А. Гавриловой. – М.: Музыка, 2005. – С. 62-91, 278-329.
5. Кириллина Л. В. Итальянская опера первой половины XX века. – М., 1996.
6. Крейн Ю. Мануэль де Фалья/ Ю. Крейн. – М., 1960.
7. Мартынов И. Мануэль де Фалья/ И. Мартынов. – М., 1986.
8. Мартынов И. Музыка Испании/ И. Мартынов. – М., 1977.
9. Фалья Мануэль. Статьи о музыке и музыкантах/ М. Фалья. – М., 1971.
9. XX век. Зарубежная музыка. Очерки и документы. Вып. 2. – М., 1995.

23. Музична культура Чехії, Словаччини (Л. Яначек, Б. Мартіну). Музична культура Румунії (Дж. Енеску)

План

- Суспільно-політичні передумови розвитку музичної культури Чехії, Словаччини;
- **Л. Яначек**. Життєвий і творчий шлях. Тематично-образна система, музичний стиль, новаторство („реальний мотив”), світогляд композитора;
- опера „Ії пасербиця” („Єнуфа”): сюжет, музична драматургія, художньо-естетичний аналіз;
- **Б. Мартіну**. Життєвий і творчий шлях. Естетичні погляди, джерела творчості, основи стилю, музична мова. „Третій концерт для фортепіано з оркестром” (художньо-естетичний аналіз);

- суспільно-історичні передумови розвитку та становлення музичної культури Румунії;
- **Дж. Енеску.** Творчий портрет (музикант, виконавець, диригент, скрипаль-соліст, педагог); естетичні погляди; риси стилю; тематико-образна система;
- третя соната для скрипки і фортепіано (художньо-естетичний аналіз);
- опера „Едіп” (лібрето, тематико-образна система, музична драматургія(лейтмотиви)).

Музичні ілюстрації:

- Б. Мартіну. „Третій концерт для фортепіано з оркестром”;
- Дж. Енеску. Третя соната для скрипки і фортепіано; опера „Едіп”.

Література:

1. Богуслав Мартину. К 100-летию со дня рождения/ Б. Мартину/ Сост. Н.А. Гаврилова. – М., 1993.
2. Гаврилова Н. Богуслав Мартину/ Н. Гаврилова. – М., 1974.
3. История зарубежной музыки, вып. 6./ Под. ред. В.В. Смирнова. – С. - Пб.: «Композитор». – С. 189–237.
4. История зарубежной музыки. XX век. Учебное пособие./ сост. И ред. Н.А. Гавриловой. – М.: Музыка, 2005. – С. 168-195.
5. Котляров Б. Джордже Энеску/ Б. Котляров. – М., 1970.
6. Полякова Н. Леон Яначек/ Н. Полякова// Музыка XX века. Очерки. Кн. 2. – М., 1977.
7. Страницы истории румынской музыки/ Сост., редак. Р. Э. Лейтес. – М., 1979.
8. Фадеева О. Камерно-инструментальная музыка Джордже Энеску/ О. Фадеева// Из истории зарубежной музыки: Сб. Статей. Вып. 2/ Ред.-сост. И. Питина. – М., 1977. – С. 90-132.
9. Фогель Я. Леон Яначек/ Я. Фогель. – М., 1982.

24. Музична культура Угорщини (Б. Барток, З. Кодай). Музична культура Польщі (К. Шимановський, В. Лютославський, К. Пендерецький)

План

- Суспільно-історичні передумови розвитку національної культури Угорщини.
- **Б. Барток** – композитор, піаніст, педагог, вчений-фольклорист; загальнолюдські та національні ідеї творчості композитора; образно-семантична сфера; джерела творчості; художня естетика (ідеї пантеїзму). Вокально-інструментальна музика: *Santata Profana* (Світська кантата, 1930) – образно тематичний зміст, виразові засоби. Опера „Замок герцога Синя Борода” (1911) – літературна фабула, сюжетна лінія, драматургія, вокальні партії, оркестр. Оркестрові твори: «Музика для струнних, ударних і челести» (1936).
- **З. Кодай** – композитор, вчений-фольклорист, диригент, педагог; естетичні погляди; джерела творчості; особливості музичної стилістики. Ораторія „Угорський псалом” (1923) – образно-смісловий та драматичний зміст.
- **К. Шимановський.** Життєвий і творчий шлях. Естетичні погляди; музична стилістика; особливості музичної мови. „Третя симфонія” („Пісня ночі”, 1917) – система образів (пантеїстична поетика), мелодика, оркестровка, структура.
- **В. Лютославський.** Життєвий і творчий шлях; джерела творчості, музична мова (алеаторика). „Траурна музика” для струнного оркестру (1958) – сонорно-алеаторична техніка, додекафонія. „Книга для оркестру” (1968) – стиль (експресивно-романтичні емоції, імпресіоністичні фарби); засоби виразності (сонорно-алеаторична техніка викладу); структура циклу.
- **К. Пендерецький.** Життєвий і творчий шлях, періодизація творчості. „Плач за жертвами Хірасіми” („Трен”, 1960) – тематика, образи, виразові засоби (стереофонічні ефекти, шумові способи звукодобування, композиція, фактура). Ораторія „Dies Irae” (1967) – структура, особливості музичної мови.

Музичні ілюстрації:

- Б. Барток. Опера „Замок герцога Синя Борода”;
- К. Шимановський. „Третя симфонія” („Пісня ночі”, 1917);
- В. Лютославський. „Книга для оркестру”;
- К. Пендерецький. Ораторія „Dies Irae”.

Література:

1. Вольнский Э. Кароль Шимановский/ Э. Вольнский. – М., 1974.
2. Денисов Э. Квартеты Бартока/ Э. Денисов// Музыка и современность. Вып. - М., 1975.
3. Ивашкин А. Встречи с К. Шимановским/ А. Ивашкин// К. Шимановский. – М., 1982.
4. Ивашкин А. Кшишгав Пендерецкий/ А. Ивашкин. – М., 1983.
5. История зарубежной музыки, вып. 6./ Под. ред. В.В. Смирнова. – С.-Пб.: «Композитор». – С. 238–306.
6. История зарубежной музыки. XX век. Учебное пособие./ сост. И ред. Н.А. Гавриловой. – М.: Музыка, 2005. – С. 10-23.
7. Когоутен Ц. Техника композиции в музыке XX века/ Ц. Когоутен. – М., 1976.
8. Кодай З. Венгерская народная музыка/ З. Кодай. – Будапешт, 1971.
9. Конорева Л. Музыкальная культура Польши XX века/ Л. Конорева. – М., 1997.
10. Лютославский В. Статьи, беседы, воспоминания/ В. Лютославский. – М., 1995.
11. Мартынов И. З. Кодай/ И. Мартынов. – М., 1971.
12. Никольская И. От Шимановского до Лютославского и Пендерецкого/ И. Никольская. – М., 1990.
13. Поляховский С. Кароль Шимановский/ С. Поляховский. – М., 1982.
14. Уйфалуши Й. Бела Барток. Жизнь и творчество/ Й. Уйфалуши. – Будапешт, 1971.
15. Шимановский К. Воспоминания. Статьи. Публикации/ К. Шимановский. – М., 1984.

25. Полістилістика як чинник музичної мови композиторів ХХ-поч. ХХІ століття (І. Стравінський, Р. Щедрін, А. Шнітке)

План

- Мистецтво “срібного століття” (М. Бердяєв, П. Флоренський, О. Бенуа, С. Дягілев, В. Третьяков, Л. Бакст, К. Коровін, В. Серов); специфіка художньої творчості;
- **С.В. Рахманінов** – композитор, піаніст, диригент. Життя, особливості музичної мови, стилістика. Фортепіанна творчість (прелюдії; музичні моменти; етюди-картини); Другий концерт для фортепіано з оркестром; романси; опера “Алеко”. Історичне значення творчості С. Рахманінова;
- **О.М. Скрябін**. Життя, особистість, еволюція творчого шляху композитора; тематико-образна система; особливості музичної мови; стилістика творчості. Фортепіанні твори (24 прелюдії, ор. 11; Дві поеми, ор. 32); Симфонічні твори (Третя симфонія (“Божественна поема”); “Поема екстаза”). Історичне значення творчості О.М. Скрябіна;
- **І. Стравінський** та музичний процес ХХ століття. Життєвий та творчий шлях композитора; формування стилю та естетичних поглядів. Періодизація творчості („початковий”, „російський”, „неокласичний”, „швейцарський” періоди);
- огляд жанрів (музичний театр, інструментальна музика, вокальні твори). Балети: “Жар-птиця”, “Петрушка”, “Весна священна”;
- авангард як явище постмодернізму. Основні тенденції розвитку музичної культури 60-80-х років ХХ століття (гуманізація, відмова від соціальної орієнтованості, інтравертність – внутрішня мотивація образів, сюжетів, художньої концепції); стильовий плюралізм; традиції і новаторство;
- творчий портрет **А. Шнітке** (“Реквієм”);
- творчий портрет **Р. Щедріна** (симфонічна творчість, балет “Анна Кареніна”).

Музичні ілюстрації:

- С.В. Рахманінов. Фортепіанна творчість (прелюдії; музичні моменти; етюди-картини);
- О.М. Скрейбін. Симфонічні твори (Третя симфонія (“Божественна поема”); “Поема екстаза”);
- І. Стравінський. Балети: “Жар-птиця”, “Весна священна”;
- А. Шнітке (“Реквієм”).

Література:

- Асафьев Б. Книга о Стравинском/ Б. Асафьев. – Л.: «Музыка», 1977.
Бэлза И.Ф. А.Н. Скрябин/ И.Ф. Бэлза. – М., 1987.
Брянцева В.С. С.В. Рахманинов/ В.С. Брянцева. – М., 1976.
Вершинин И. Ранние балеты Стравинского/ И. Вершинин. – М.: “Музыка”, 1967.
Дельсон В.Ю. Скрябин/ В.Ю. Дельсон. – М., 1971.
Друскин М. Игорь Стравинский/ М. Друскин. – М.: «Музыка», 1982.
Задерацкий В. Полифоническое мышление И. Стравинского/ В. Задерацкий. – М.: “Просвещение”, 1980.
Ивашкина А. Беседы с композитором Альфредом Шнитке/ А. Ивашкина. – М., 1994.
История зарубежной музыки, вып. 6./ Под. ред. В.В. Смирнова. – Санкт – Петербург: Издательство “Композитор”, 2001. – С. 28-100.
Лихачева И. Музыкальный театр Р. Щедрина/ И. Лихачева. – М., 1977.
Смирнов В. Творческое формирование И.Ф. Стравинского/ В. Смирнов. – Л.: «Музыка», 1970.
Соколова О.И. С.В. Рахманинов/ О.И. Соколова. – М., 1987.
Тараканов М. Творчество Родиона Щедрина/ М. Тараканов. – М., 1980.
Холопова В., Гигарева Е. Альфред Шнитке/ В. Холопова, Е. Гигарева – М., 1990.
Ярустовский Б. Игорь Стравинский/ Б. Ярустовский. – М.: «Музыка», 1982.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	До ЗМ I. Культурні цінності Стародавнього Єгипту	2
2	Музичні інструменти давніх культур (Єгипту, Сирії, Палістини).	2
3	Релігійно-поетична лірика Палістини.	2
4	Музичний театр Індії.	2
5	Найдавніші пам'ятки китайського музичного мистецтва («Шицезин» «нига пісень»).	2
6	До ЗМ II. Давньогрецька міфологія та музична культура Античності.	2
7	Теорія музики музичної культури Античності.	2
8	вньогрецька трагедія.	2
9	До ЗМ III. Музично-поетична культура Візантії.	2
10	Культова музика доби Середньовіччя.	2
11	Музично-поетична культура труверів, трубадурів, міннезінгерів.	4
12	Презентація: «музична культура доби Середньовіччя».	4
13	До ЗМ IV. Нідерландська школа хорової поліфонії (джерела, стилістика, музична мова).	2
14	Презентація: «музична культура епохи Відродження».	4
15	До ЗМ V. Музичний театр Англії доби Бароко.	2
16	Творча постать А. Вівальді.	2
17	Г.-Ф. Гендель. Ораторія «Мессія» (художньо-естетичний аналіз).	4
18	Музика І.С. Баха: погляд сучасника.	4
19	До ЗМ VI. Школа французьких клавесиністів.	4
20	Музичний театр Франції доби Просвітництва.	4
21	Ж.Б. Люллі та комедії Ж.Б. Мольєра.	2
22	Музична естетика просвітницького класицизму.	2
23	Презентація: «класицизм як художній стиль».	4
24	До ЗМ VII. Презентація: «Віденська класична школа».	4
25	Й. Гайдн. Ораторії «Пори року», «Створення світу» (художньо-естетичний аналіз).	2
26	Оперна реформа В.А. Моцарта.	2
27	ртепіанні сонати Бетховена: “Патетична”, “Місячна”, “Апасіоната” (музично-естетичний аналіз).	2
28	Музика віденських класиків у сучасному виконанні.	2
29	До ЗМ VIII. Романтизм як художній метод в музичному мистецтві та літературі.	4
30	К.М. Вебер та національна опера Німеччини.	2

31	Хорова музика Ф. Шуберта.	2
32	Н. Паганіні: новий стиль віртуозності.	4
33	Естетичні та філософські погляди Р. Вагнера.	2
34	Р. Вагнер. Тетралогія. “Перстень Нібелунга” (особливості музичної драматургії).	2
35	І. Брамс - музичний класик та романтик.	4
36	Ф. Ліст — композитор та піаніст.	2
37	Ф. Ліст. Ораторія “Свята Єлизавета” (музично-естетичний аналіз).	2
38	Дж. Верді. “Реквієм” (музично-естетичний аналіз).	2
39	Ж. Бізе. Музика до п’са А. Доде “Арлезіанка”.	2
40	Ж. Бізе. Опера “Кармен” (музично-естетичний аналіз).	4
41	К.М. Вебер опера «Чарівний стрілець» (музично-естетичний аналіз).	2
42	Вокальна творчість композиторів-романтиків (музичні ілюстрації).	4
43	Романтичний симфонізм Антона Брукнера (1824-1896).	2
44	До 3М ІХ. Музичний імпресіонізм: новаторство музичної мови.	2
45	М. Равель. Основні теми і образи творчості.	2
46	М. Равель. Балет „Дафніс і Хлоя” (музично-естетичний аналіз).	2
47	К. Дебюссі. Музика для фортепіано.	2
48	К. Дебюссі. Тематико-образна система, новаторство музичної мови.	2
49	Музично-драматична творчість А. Онегера.	2
50	Новаторство музичної мови Д. Мійо.	2
51	О. Мессіан: „Каталог птахів” – новаторство музичної мови.	2
52	А. Шенберг. Додекафонна система.	2
53	А. Шенберг. Новаторство музичної мови.	2
54	А. Шенберг. Педагогічна діяльність.	2
55	Нововіденська оперета (Ф. Легар, І. Кальман).	2
56	Експресіонізм в музичній культурі Австрії ХХ стліття.	2
57	Особливості музичної мови П. Хіндеміта.	2
58	Музично-образна система К. Орфа.	2
59	К. Орф. Педагогічна система.	2
60	К. Орф. Принципи театру.	2
61	Естетичні погляди П. Хіндеміта.	2
62	Музична культура Аргентини у ХХ-поч. ХХІ ст..	2
63	Музична культура Бразилії у ХХ-поч. ХХІ ст..	2
64	Б. Бріттен. Естетичні погляди.	2
65	Б. Бріттен. Оперна творчість („Пітер Граймс”, „Альберт Херрінг”).	2
66	Дж. Гершвіна: „Рапсодія у блюзових тонах” („Голуба рапсодія”) – музично-естетичний аналіз.	2
67	Тематико-образна система творчості Дж. Гершвіна.	2
68	Особливості музичної мови Ч. Айвза.	2
69	Естетичні погляди Дж. Пуччіні.	2
70	Дж. Пуччіні. Основні теми та образи творчості.	2
71	Тематико-образна система творчості Л. Яначека.	2
72	Музична драматургія опери Л. Яначека „Її пассербиця”.	2
73	Джерела творчості, музичний стиль Б. Мартіну.	2
74	П. Владігеров: новаторство музичної мови.	2
75	Особливості розвитку музичної культури Болгарії ХХ-поч. ХХІ ст..	2
76	Естетичні погляди Дж. Внеску.	
77	Дж. Внеску. Третя симфонія для скрипки і фортепіано (музично-естетичний аналіз).	2
78	Музична культура Куби ХХ-поч. ХХІ ст..	2
79	Музична культура Мексики ХХ-поч. ХХІ ст..	2
80	Естетичні погляди Б. Бартока.	2
81	З. Кодай. Особливості музичної стилістики.	2
82	Естетичні погляди К. Шимановського.	2
83	В. Лютославський: стиль, особливості музичної мови.	2
84	С. Рахманінов. Опера „Алеко” (музично-естетичний аналіз).	2
85	С. Рахманінов. традиції та новаторство творчості.	2
86	Особливості музичної стилістики О. Скрябіна.	2
	Разом	150

Індивідуальні завдання (орієнтовна тематика ІНДЗ)

1. Ж.Ф.Рамо і французький музичний театр.
2. Музично-філософські системи античного світу.
3. Творчість Георга Фрідріха Генделя.
4. Оперна реформа Крістофа Віллібальда Глюка.
5. Основні напрямки розвитку інструментальної музики в Італії та Франції в ХVІІ століття.

6. Французька клавирна школа XVIII століття.
7. Симфонізм віденського класицизму.
8. Становлення національних композиторських шкіл у європейському музичному мистецтві XIX ст..
9. Творчість Бедржиха Сметани і доля чеської музичної культури.
10. Клавирний стиль музики Доменіко Скарлатті.
11. Музична культура Чехії та Польщі.
- 15.Музично-історичний процес в період між світовими війнами.
12. Культурно-історичні передумови розвитку музичної культури XX століття.
13. Новаторство стилів та жанрів в музичній культурі XX-поч. XXI ст..
14. Основні естетичні напрямки музичної культури XX-поч. XXI ст..
15. Французький музичний імпресіонізм.
16. Творчий портрет А. Русселя.
17. А. Онеггер. Еволюція творчого шляху.
18. Симфонічна творчість А. Онеггера.
19. Інструментальна мініатюра у творчості французьких імпресіоністів.
20. Естетичні погляди Д. Мійо.
21. Традиції та новаторство музичної культури Англії у XX-поч. XXI ст..
22. Джерела музичного стилю Америки у XX-поч. XXI ст..
23. Музична культура Азії у XX-поч. XXI ст..
24. Музична культура Північної Америки у XX-поч. XXI ст..
25. Б. Бріттен та англійська композиторська школа XX століття.
26. М. де Фалья та музика Іспанії XX століття.
27. Дж. Пуччіні. Опера творчість.
28. Дж. Енеску – композитор, виконавець, диригент, педагог.
29. Музична культура Румунії XX-поч. XXI ст..
30. Музична культура Болгарії XX-поч. XXI ст..
31. Музична культура Азії та Африки XX-поч. XXI ст..
32. Музична культура Угорщини XX-поч. XXI ст..
33. Б. Барток – композитор, педагог, вчений.
34. Музична культура Польщі XX-поч. XXI ст..
35. К. Шимановський. Творчий портрет.
36. І. Стравінський. Балети.
37. С. Рахманінов. Духовна музика. („Літургія”.)
38. Музичний театр Р. Щедріна.
39. Полістилістика як метод композиції А. Шнітке.

Методичне забезпечення

1. Конспекти, фонохрестоматії музичних творів, інтернет ресурси.
2. Музичні ілюстрації творів:
 - Айвз Ч. Симфонія №5.
 - Берг А. Опера «Воццек»
 - Гершвін Д. «Рапсодія в блюзових тонах». Концерт для фортепіано з оркестром.
 - Гершвін Д. Опера «Поргі та Бесс».
 - Дворжак А. Симфонія № 9 «З Нового Світу».
 - Дебюссі К. 24 прелюдії. Цикли «Бергамаська сюїта», «Дитячий куток», «Образи» для фортепіано.
 - Дебюссі К. Симфонічні сюїти «Ноктюрни», «Море».
 - Дебюссі К. Пополудневий відпочинок фавна
 - Малер Г. Симфонії № 4, № 1 (фрагменти).
 - Малер Г. «Пісня про землю».
 - Мессіан О.Квартет «На кінець часу»
 - Онеггер А. Симфонії №2,3 . «Жанна д’Арк на вогнищі».

- Орф К. Кантата «Карміна бурана».
- Прокоф'єв С. Балет «Ромео та Джульєтта», «Попелюшка»
- Прокоф'єв С. Симфонія № 7
- Пуччіні Д. Опері «Тоска», «Богема» (фрагменти), «Чіо-чіо-сан»
- Равель М. «Болеро» для симфонічного оркестру.
- Рахманінов С. 24 прелюдії оп. 3, 23, 32. Музичні моменти оп. 16.
- Рахманінов С. Етюд-картини оп. 33, 39.
- Рахманінов С. Концерт для фортепіано № 2.
- Скрябін О. 24 прелюдії оп. 11 (№ 2, 4, 5, 6, 10, 14, 15).
- Скрябін О. «Поєма екстазу». Поєма «Прометей».
- Сметана Б. Симфонічні поеми «Влтава», «З чеських ланів та лісів».
- Стравінський І. Балет «Петрушка».
- Стравінський І. «Симфонія псалмів».
- Хіндеміт П. «Гармонії світу», Ludus tonalis
- Шенберг А. «Свідок з Варшави».
- Шостакович Д. Симфонія № 5, 7, 8 (фрагменти), 11, 14 (фрагменти).
- Шостакович Д. Опера «Катерина Ізмайлова».
- Шостакович Д. 24 прелюдії та фуґи.
- Штраус Р. Симфонічні поеми «Тіль Уленшпіґель», «Дон-Жуан»
- Штраус Р. Опері «Саломея» (фрагменти), «Електра» (фрагменти).
- Бах Й.С. Меса h-moll.
- Бах Й.С. «Добре темперований клавір». 1 том прелюдії та фуґи № 1, 2, 4, 6, 8, 10. 2 том прелюдія та фуґа № 12.
- Бах Й.С. Сюїта № 2.
- Бах Й.С. Токата і фуґа d-moll.
- Бах Й.С. Бранденбурзький концерт №3, № 4.
- Бах Й.С. Хоральні прелюдії.
- Берліоз Г. «Фантастична» симфонія.
- Бетховен Л. Симфонії № 3 (фрагменти), 5. Увертюра «Еґмонт».
- Бетховен Л. Соната № 8 «Патетична». Соната № 17. Соната № 20.
- Бізе Ж. Дві оркестрові сюїти «Арлезіанка». Опера «Кармен».
- Брамс Й. Симфонія № 4.
- Брамс Й. «Угорські танці», вальси для фортепіано.
- Ваґнер Р. Опера «Лоєнґрін». Опера «рістан та Ізольда» (фрагменти).
- Ваґнер Р. Опера «Каблучка Нібелунґа» (фрагменти).
- Ваґнер Р. Увертюра до опери «Танґейзер».
- Верді Дж. Опера «Ріґолетто». Опера «Травіата». Опера «Аїда» (фрагменти).
- Верді Дж. Опера «Отелло»(фрагменти).
- Верді Дж. «Реквієм» (фрагменти).
- Вівальді А. Концерт «Пори року».
- Гайдн Й. Симфонія № 103 Es-dur.
- Гайдн Й. Ораторія «Пори року» (фрагменти).
- Гендель Г. Ораторія «Самсон»
- Гріґ Е. «Ліричні п'єси» для фортепіано.
- Ліст Ф. Угорські рапсодії № 2, 6.
- Ліст Ф. Парафраз «Ріґолетто». «Жалобна хода». «Полювання».
- Ліст Ф. Симфонічні поеми «Прелюді», «Мазепа», «Тассо».
- Моцарт В.А. Опера «Весілля Фіґаро». Опера «Дон-Жуан» (фрагменти).
- Моцарт В.А. Симфонія № 40. Симфонія № 41.
- Моцарт В.А. Фантазія і соната c-moll. Сонати. «Реквієм».
- Россіні Д. Опера «Севільський цирюльник».

- Шуберт Ф. Пісні, вокальні цикли «Прекрасна мельничиха», «Зимовий шлях».
- Шуберт Ф. Незавершена симфонія
- Шуман Р. Фортепіанні цикли «Симфонічні етюди», «Карнавал», «Фантастичні п'єси».
- Шуман Р. Вокальні цикли «Любов поета».
- Шопен Ф. Мазурки оп. 68 № 2, 3, оп. 17 № 4, оп. 7 № 1.
- Шопен Ф. Полонези оп. 26 № 1, 2. Вальси № 3, 7, 9, 10, 14.
- Шопен Ф. Прелюдії № 1, 2, 4, 6, 7, 8, 15, 20.
- Шопен Ф. Етюди № 3, 12, 14, 19. Ноктюрни № 5, 13.
- Шопен Ф. Балада № 1.

Рекомендована література

Базова

1. 100 великих композиторов/ Автор-составитель Д.К. Самин. - М., 1999.
2. Аберт В. А. Моцарт Кн.1,2/ В. Аберт. - М., 1983.
3. Абызова Е. М. Мусоргский/ Е. Абызова. - М., 1985.
4. Альшванг А. Бетховен/ А. Альшванг. - М., 1963.
5. Бажанов Н. Рахманинов/ Н. Бажанов. - М., 1966.
6. Барсова Л.Г. Н.А. Римский-Корсаков/ Л.Г. Барсова. - Л., 1986.
7. Белецкий И. Антонио Вивальди/ И. Белецкий. - Л., 1975. – 278 с.
8. Белоненко А. Г. Гендель/ А. Белоненко. - Л., 1971.
9. Бергер Л. Закономерности истории музыки// Муз. Академия/ Л. Бергер. - 1993. - № 2. - С. 124-131.
10. Берков В. Кармен Ж.Бизе/ В. Берков. - М., 1951.
11. Бронфин Е. Д. Россини/ Е. Бронфин. - М., 1966.
12. Васина-Гросман В.А. Михаил Иванович Глинка/ В.А. Васина-Гросман. - М., 1982.
13. Гаал Д.Ш. Лист/ Д.Ш. Гаал. - М., 1977.
14. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.1/ В.С. Галацкая. - М., 1963.
15. Галацкая В.С. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.3/ В.С. Галацкая. - М., 1974.
16. Грасбергер Ф. И. Брамс/ Ф. Грасбергер. - М., 1980.
17. Григорьев Л. Дж. Гершвин/ Л. Григорьев. - М., 1956.
18. Грубер Р.И. Всеобщая история музыки. Ч.1/ Р.И. Грубер. - М., 1965. – 238 с.
19. Гуревич А.Я. Категории средневековой культуры/ А.Я. Гуревич. - М.: Искусство, 1984. - 318 с.
20. Друскин М. И.Бах/ М. Друскин. - М., 1982.
21. Друскин М. История зарубежной музыки. Вып.4 (вторая половина XIX века)/ М. Друскин. - М., 1983.
22. Друскин М. История зарубежной музыки. Вып.4 (вторая половина XIX века)/ М. Друскин. - М., 1983.
23. Друскин М. Пассионы и мессы И.С.Баха/ М. Друскин. - М., 1986. – 342 с.
24. Друскин М.С. Иоганн Себастьян Бах/ М.С. Друскин. - М.: Музыка, 1982. - 382 с.
25. Ежевская З. Ф. Шопен/ З. Ежевская. - Варшава., 1981.
26. Загурский Б. М.Глинка/ Б. Загурский. - Л., 1948.
27. История музыки народов СССР. В 5т. – М., 1970-1974.
28. Иванова І.Л., Куколь Г.В., Черкашина М.Р. Історія опери. Західна Європа. XVII - XIX століття/ І.Л. Иванова, Г.В. Куколь, М.Р. Черкашина. - К., 1998. – 312 с.
29. Келдыш Ю.В., Левашева О.Е. История русской музыки. Вып.1 (с древнейших времен до середины XIX века)/ Ю.В. Келдыш. - М., 1990.
30. Конен В. История зарубежной музыки. Вып.3 (с1789 до середины XIX века)/ В. Конен. - М., 1989.
31. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.2/ Б.В. Левик. - М.,1963.
32. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.4 Б.В. Левик. - М., 1982.
33. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.3/ Б.В. Левик. - М., 1955.

34. Левик Б.В. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.4/ Б.В. Левик. - М., 1982.
35. Ливанова Т. История западноевропейской музыки до 1789 года. В.2-х томах/ Т. Ливанова. - М., 1982. - 427 с.
36. Мартынов И.И. История зарубежной музыки второй половины XX века/ И.И. Мартынов. - М., 1963.
37. Музична естетика західноєвропейського середньовіччя. - К., 1976.
38. Музыка XX века. Очерки в 2 частях. - М., 1976-1987.
39. Музыкальная литература зарубежных стран. Вып.5/ Под ред. Б. Левика. - М., 1980.
40. Музыкальная эстетика западноевропейского средневековья и Возрождения. - М., 1966. - 243 с.
41. Протопопов В. Из истории форм инструментальной музыки XVI - XVIII веков. Хрестоматия/ В. Протопопов. - М., 1980. - 115 с.
42. Цытович А. Музыка Австрии и Германии XIX века. Кн.1, 2/ А. Цытович. - М., 1975.

Допоміжна

1. Андреев А. К истории европейской музыкальной интонационности: Введение и часть первая/ А. Андреев. - М., 1996. - С. 3-96.
2. Асафьев Б. Музыкальная форма как процесс/ Б. Асафьев. - Л., 1971. - 378 с.
3. Асафьев Б. Русская музыка (XIX и начало XX века)/ под ред. Е. Орловой/ Б. Асафьев. - Л., 1979.
4. Асафьев Б. Э. Григ/ Б. Асафьев. - Л., 1986.
5. Баткин Л.М. Итальянское Возрождение в поисках индивидуальности/ Л.М. Баткин. - М., 1989. - 218 с.
6. Бахтин М.М. Творчество Франсуа Рабле и народная культура средневековья и Ренессанса. - 2-е изд./ М.М. Бахтин - М., 1990. - 189 с.
7. Брянцева В.Н. Французская комическая опера XVIII века. Пути становления и развития жанра/ В.Н. Брянцева. - М., 1985. - 187 с.
8. Герасимова-Персидская Н.А. Выход к новым принципам пространственно-временной организации музыки в новые эпохи/ Н.А. Герасимова-Персидская// Музыкальное мышление: сущность, категории, аспекты исследования. - К.: Музична Україна, 1989. - С.54-63.
9. Герасимова-Персидская Н.А. Партесный концерт в истории музыкальной культуры/ Н.А. Герасимова-Персидская. - М.: Музыка, 1983.-288 с.
10. Головинский А. "Князь Игорь" А. Бородина/ А. Головинский. - М., 1962.
11. Гордеева М. Композиторы "Могучей кучки"/ М. Гордеева. - М., 1985.
12. Гуревич А.Я. Средневековый мир: культура безмолвствующего большинства/ А.Я. Гуревич. - М.: Искусство, 1990.-396 с.
13. Должанский А. Симфоническая музыка Чайковского/ А. Должанский. - М., 1965.
14. Захарова О. Риторика и западноевропейская музыка XVII - первой половины XVIII века: принципы, приемы/ О. Захарова. - М, 1983. - 342 с.
15. Зейфас Н.М. Concerto grosso в творчестве Генделя/ Н.М. Зейфас. - М.: Музыка, 1980. - 80с.
16. Ильин М., Сегал Е. А.Бороди/ М. Ильин, Е. Сегал. - М., 1957.
17. Келдыш Т. Д. Пуччини/ Т. Келдыш. - Л.,1962.
18. Кенигсберг А. Л. Бетховен/ А. Кенигсберг. - Л., 1970.
19. Кенигсберг А. К.Вебер/ А. Кенигсберг. - Л., 1981.
20. Кисельов Г. Л. Бетховен/ Г. Кисельов. - К., 1949.
21. Конен В. Клаудио Монтеверди/ В. Конен. - М., 1971. - 287 с.
22. Конен В. Театр и симфония. - Роль оперы в формировании классической симфонии/ В. Конен. - М., 1975. - 312 с.
23. Конен В. Этюды о зарубежной музыке/ В. Конен. - М., 1975. - 97 с.
24. Конен В. Перселл и опера/ В. Конен. - М., 1978. - 234 с.
25. Копчевский И.А. Клавирная музыка: Вопросы исполнения/ И.А. Копчевский. - М, 1986. - 147 с.

26. Котляревский И. Музыкально-теоретические системы европейского искусствознания/ И. Котляревский. - К., 1983. – 198 с.
27. Крейн Ю. М. де Фалья/ Ю. Крейн. - М., 1960.
28. Кремлев Ю. Й. Гайдн/ Ю. Кремлев. - М., 1972.
29. Кремнев Б. Шуберт/ Б. Кремнев. - М., 1964.
30. Крунтяева Т. Итальянская комическая опера XVIII века/ Т. Крунтяева. - Л., 1981. – 187 с.
31. Леонтовская Т. Риголетто Дж.Верди/ Т. Леонтовская. - М., 1964.
32. Музыкальный энциклопедический словарь/ Гл. ред. Г.В. Келдыш. - М.: Сов. энциклопедия, 1990. - 672 с.
33. Музыкальный энциклопедический словарь. - М., 1991.
34. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили/ Д.С. Наливайко. - М., 1981. – 98 с.
35. Нестьев И.Д. Пуччини/ И. Нестьев. - М., 1966.
36. Орлов Г. Дерево музыки/ Г. Орлов. - Вашингтон - Спб., 1992. – 96 с.
37. Роллан Ромен. Гендель/ Р. Роллан. - М., 1984. – 321 с.
38. Роллан Ромен. Музыкально-историческое наследие. Вып.1. История оперы в Европе до Люлли и Скарлатти/ Р. Роллан. - М., 1986. – 243 с.
39. Ручьевская Е. П. Чайковский/ Е. Ручьевская. - Л., 1985.
40. Рыцарев С.А. К.В. Глюк/ С.А. Рыцарев. - М., 1987.
41. Черная Е. Оперы Моцарта/ Е. Черная. - М., 1960.
42. Шахназарова Н. Музыка Востока и музыка Запада. Типы музыкального профессионализма/ Н. Шахназарова. - М., 1983. – 216 с.
43. Австрии и Германии XIX века. Кн.1, 2. - М., 1975.

Модуль II
«Історія української музики»
Програма навчальної дисципліни
(5-7-й семестри)

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Музична культура Київської Русі.	2
2	Музична культура України XIV-XVI століття.	2
3	Музичне мистецтво України XVI- першої половини XVIII століття.	2
4	Музична культура Україна другої половини XVIII століття.	2
5	Українська музична культура в першій половині XIX століття.	2
6	М.В. Лисенко – засновник української класичної композиторської школи XIX ст.	4
7	Галицька музична культура другої половини XIX ст.	4
8	Традиції і новації в творчості К. Стеценка.	1
9	Творчість М. Леонтовича і Я. Степового.	4
10	Творчий портрет М.Скорика.	3
11	Творчі здобутки музичної творчості Л.Ревуцького та Б. Лятошинського.	3
12	Романтизм творчості В. Косенко.	2
13	Українське музичне мистецтво 50-х - 60-х років XX ст.	4
14	Українська музична культура 70-х - 90-х років.	2
15	Традиції й новації в музичній художній творчості В. Губаренко та В. Сильвестрова.	2
16	Традиції та новаторство в музичному мистецтві М. Скорика, Л. Дичко.	2
17	Творча діяльність Є. Станковича, В. Камінського.	2
18	Музика української діаспори.	2
	Разом	45

Семінарські заняття:

1. Музична культура Київської Русі

План

- Процес поступового формування Київської Русі як першої східнослов'янської держави, її політичне становлення. Первісна релігія – язичницький культ природи;
- синтез мистецьких явищ (синкретична єдність слова, танцю, театралізованого дійства). Календарно-обрядові пісні. Родинно-побутові пісні (весільні, колискові, плачі-голосіння);
- вплив християнства на розвиток культури. Розквіт Київської держави за князювання Ярослава Мудрого (1019 – 1054). Три основні лінії розвитку музичної культури княжої доби (народнопісенна творчість, професійна музика княжого двору, церковна музика). Билини київського циклу як жанр народного епосу;
- псалмодія як музична основа візантійського богослужіння; Іоан Дамаскін. Перша система нотації церковних піснеспівів (знаменна), „кондак”, стихіра.

Музичні ілюстрації:

- Календарно-обрядові, родинно-побутові пісні (за вибором).

Література:

1. Грушевський М. Історія України/ М. Грушевський. – Київ: МП “Либідь”, 2002. – С. 46 – 56.
2. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 4 – 9.
3. Крип'якевич І. Історія України/ І. Крип'якевич// Дзвін. – 1990. – № 5. – С. 93.
4. Тоцька І. “Фреска “Скоморохи” в Софії Київській”/ І. Тоцька (Музика, 1990). – № 6. – С. 18 – 20.
5. Українська музична література від найдавніших часів до початку ХІХ століття. Навчальний посібник. Частина перша (авторський колектив під керівництвом Л.В. Яросевич). – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 9 – 25.
6. Шресер-Ткаченко О.Л. Історія української музики. Ч І/ О.Л Шресер-Ткаченко. – К.: “Музична Україна”, 1980. – С. 6 – 15.

2. Музична культура України ХІV-ХVІ століття

План

- Політичні умови; Люблінська (1569) та Берестецька (1596) унії, їх соціально-політичні наслідки. Нова суспільна верства – козацтво;
- нові епічні жанри музичного фольклору – історичні пісні та думи. Жанрові риси козацьких пісень (маршовість, симетрична, куплетна побудова, хорове виконання);
- кобзарський епос, жанрові риси думи (вільна імпровізаційно-речитативна будова мелодії, її астрофічність);
- братські школи – активний розвиток музично-співацької освіти і практики хорового виконавства; „партесний спів”;
- Кант, його музична будова (народнопісенні та народнотанцювальні джерела; гомофонно-гармонічне триголосся; чоловічий хор а'capella; симетрична, куплетна форма), особливості лексики;
- М.П. Дилецький: „Грамматика пения мусикийского” („Грамматика музикальна”) – фундаментальний теоретичний трактат. „Воскресенський Канон” (загальна структура, традиції барокко).

Музичні ілюстрації:

- М.П. Дилецький. «Воскресенський канон».

Література:

1. Грица С. Мелос української народної епіки/ С. Грица. – К., 1979. – С. 23.

2. Козицький П. Спів і музика в Київській Академії за 300 років її існування/ П. Козицький. – К.: “Музична Україна”, 1971. – С. 71 – 72.
3. Субтельний О. Україна: Історія/ О. Субтельний. – К.: Либідь, 1991 р. – С. 70 – 78.
4. Ольховський Ю.А. Нарис історії української музики (Підгот. до друку, наук. ред. Л. Корній”/ Ю.А. Ольховський. – К.: Муз. Україна, 2003. – С. 112 – 133.
5. Українська музична література від найдавніших часів до початку ХІХ століття. Навчальний посібник. Частина перша (авторський колектив під керівництвом Л.В. Яросевич). – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 42 – 64.
6. Шреєр-Ткаченко О.Л. Історія української музики. Ч. І/ О. Л. Шреєр-Ткаченко. – К.: “Музична Україна”, 1980. – С. 79 – 81.

3. Музичне мистецтво України ХVІ- першої половини ХVІІІ століття

План

- Інструментальна музика в Україні ХVІ-першій половині ХVІІІ століття. Діяльність музичних цехів. Київська „музичне братство”. Українська інструментальна музика епохи бароко;
- музика в українському театрі ХVІІ – ХVІІІ століття. Шкільна драма. Вертеп;
- сольна пісня-романс („Ах, Українонько”, „Ой біда, біда мені, чайці небозі”).

Музичні ілюстрації:

- Старовинна одноголосна пісня-кант «Ой біда, біда мені, чайці небозі»; пісня-романс «Їхав козак за Дунай»; пісні: «На бережку у ставка», «Ой, кряче, кряче та чорненький ворон».

Література:

1. Ольховський Ю.А. Нарис історії української музики (Підгот. до друку, наук. ред. Л. Корній”/ Ю.А. Ольховський. – К.: Муз. Україна, 2003. – С. 144– 159.
2. Українська музична література від найдавніших часів до початку ХІХ століття. Навчальний посібник. Частина перша (авторський колектив під керівництвом Л.В. Яросевич). – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 69 – 91.
3. Шреєр-Ткаченко О.Л. Історія української музики. Ч. І/ О.Л. Шреєр-Ткаченко. – К.: “Музична Україна”, 1980. – С. 88 – 103.

4. Музична культура Україна другої половини ХVІІІ століття

План

- Загальна характеристика художніх напрямків і стилів доби Просвітництва в Європі. Культурно-просвітницькі гуртки. Художні напрямки: просвітницький класицизм, просвітницький реалізм, передромантичні течії (сентименталізм);
- історичні умови розвитку культури в Україні. Розвиток різних галузей культури (освіта, книгодрукування, філософія Г. Сковороди, література, архітектура й образотворче мистецтво);
- музична освіта та виконавство (школа „вокальної музики і церковного співу”; монастирі та духовні семінарії;). Києво-Могилянська академія – центральний осередок музичної освіти;
- **творчий портрет М.С. Березовського.** Новаторство в українському музичному мистецтві другої половини ХVІІІ століття: зміна стильової ситуації (ознаки галантного стилю, риси раннього і зрілого класичного стилю, риси сентименталізму); зміни у жанровій системі (оновлення духовної музики; духовний циклічний концерт); нові жанри: опера (опери-серія М. Березовського, Д. Бортнянського), симфонія («Українська симфонія» Е. Ванжури); пісня-романс, кант, вертеп;
- новочасний тип музичної культури: переваги авторських творів з індивідуальними стильовими рисами; зростання ролі світських жанрів; посилення зв’язків духовної музики зі світськими жанрами; яскравий вияв українських національних рис у професійній музиці і зростання в ній ролі фольклору;

- особистість, життєвий і творчий шлях композитора. Духовна музика (Літургія, духовні концерти («не отвержи мене во время старости»). Опера «Демофонт»; «Соната для скрипки і чембало»;
- **творчий портрет Д.С. Бортнянського.** Особистість, життєвий і творчий шлях композитора;
- духовна музика. Музично-образний зміст та музична драматургія духовних концертів (тематика словесних текстів; особливості музичної образності, структура концертів); Композиційна будова частин хорового циклу. Особливості музичної стилістики творчої спадщини композитора;
- **творчий портрет А. Веделя.** Особистість, життєвий і творчий шлях композитора. Особливості музичної стилістики. Духовна музика (духовний концерт «Доколе, Господи...»).

Музичні ілюстрації:

- М.С. Березовський. Духовний концерт «Не отвержи мене під час старості»;
- А. Веделя. Духовний концерт «Доколе, Господи...».

Література:

1. Волинський Й. Дмитро Бортнянський і Західна Україна/ Й. Волинський// Українське музикознавство. – Вип. 6. – К.; 1971. – С. 185 – 200.
2. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 10 – 23.
3. Корній Л. Історія української музики. Частина II. – Видавництво М.П. Коць/ Л. Корній. – Київ – Харків – Нью-Йорк, 1998. – С. 5 – 19; 170 - 328.
4. Кук В. Нові дані про Артема Ведельського-Веделя/ В.Кук// Українське музикознавство. – Вип. 5. – К., 1969. – С. 244 – 258.
5. Литвинов В.Д. Ідеї раннього Просвітництва у філософській думці України/ В.Д. Литвинов. – К., 1984. – С. 31.
6. Людкевич С. Д. Бортнянський і сучасна українська музика/ С. Людкевич// Дослідження, статті, рецензії. – К., 1973.
7. Наливайко Д.С. Искусство: направления, течения, стили/ Д.С. Наливайко. – К.: Музична Україна, 1981. – С. 175 – 176; 216 – 217.
8. Субтельний О. Україна: Історія/ О. Субтельний. – К.: Либідь, 1991 р. – С. 156 – 158; 177.
9. Русанівський В.М. Нове духовне національне пробудження: кінець XVIII – перша половина XIX століття/ В.М. Русанівський// Культура українського народу. – К., 1994. – С. 125 – 129.
10. Рыцарева М.. Композитор М.С. Березовский/ М. Рыцарева. – Ленинград: «Музыка», 1983. – С. 7 – 42.
11. Юрченко М. Невідомий концерт Максима Березовського/ М. Юрченко// Музика. – 1995. - №5. С. 28 – 29.

5. Українська музична культура в першій половині XIX століття

План

- Історико-політичний та культурологічний контекст розвитку української музичної культури у першій половині XIX століття;
- збирання і наукове дослідження української музично-фольклорної спадщини (М. Максимович, М. Костомарів, М. Вовчок, П. Куліш);
- суспільно-культурна діяльність „Руської трійці” (1833; М. Шашкевич, Я. Головацький, І. Вагилевич); „Русалка Дністорвая” (1837);
- Перемиська композиторська школа (М. Вербицький, І. Лаврівський), її стилеві засади: інтонаційна основа творчості – так звана „старогалицька пісня” – жанр

міського фольклору; провідний жанр – чоловічий хор а'capella; „співогра” – синтез міського і селянського фольклору в театральній музиці.

Музичні ілюстрації:

- М. Вербицький. Співогора «Підгір'яни» до тексту І. Гушалевича; хор «Заповіт» (сл. Т. Шевченка); «Літургія».
- І. Лаврівський. Хори «До зорі», «Осінь» («Сумно, марно по долині»), «Корона, меч і ліра», «Козак до Торбана».

Література

1. Музичне мистецтво України у ХІХ столітті. Навчальний посібник. Частина друга. Книга перша/ Авт. колектив під керівництвом Л.В. Яросевич. – Тернопіль: СМП “Астон”. – 2002. – С. 7 – 69.
2. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 31 – 34.
3. Ольховський Ю.А. Нарис історії української музики (Підгот. до друку, наук. ред. Л. Корній”/ Ю.А. Ольховський. – К.: Муз. Україна, 2003. – С. 244– 250.
4. Крип'якевич І. Історія України/ І. Крип'якевич// Дзвін. – 1990. – № 5. – С. 253; 361.
5. Субтельний О. Україна: Історія/ О. Субтельний. – К.: Либідь, 1991 р. – С. 201 – 203; 213.
6. Людкевич Л. Михайло Вербицький та українська суспільність/ С. Людкевич// Дослідження, статті, рецензії, виступи. (Упор. З. Штундер. Т. 1. – Л., 1999. – С. 345 – 347.

6. М.В. Лисенко – засновник української класичної композиторської школи ХІХ ст

План

- Особистість. Життєвий і творчий шлях композитора. Естетичні засади і загальна характеристика творчості М.Лисенка;
- фольклористична діяльність. Обробки народних пісень;
- камерно-вокальні твори (пісні, романси);
- хорова творчість (мініатюри, поеми, баркароли, кантати); духовна музика («молитва»);
- музично-театральна творчість («Різдвяна ніч», «Утоплена», «Тарас Бульба»); дитячі опери («Зима і Весна», «Пан Коцький», «Коза-Дереза»);
- інструментальна музика (фортепіанні твори).

Музичні ілюстрації:

- М. Лисенко. Обробки народних пісень: «Ой глибокий колодязю», «Ох, і не стелися, хрещатий барвінку», «Верховино, ти. світку наш»;
- Камерно-вокальні твори: «Ой одна, я одна», «Не тополю високою», «Садок вишневий коло хати», «Ой, чого ти почорніло, зеленее поле», «Ще як були ми козаками», «Гомонала Україна», «Гетьмани, гетьмани», «У неділю вранці рано» (сл.Т. Шевченка);
- Кантати: «Б`ють пороги», «Радуйся, ниво неполитая»; хор «Боже великий, єдиний»;
- Опери: «Різдвяна ніч», «Наталка-Полтавка», «Тарас Бульба», «Пан Коцький», «Коза-дереза», «Зима і Весна»; соната h-moll (ор.16); Дві рапсодії для фортепіано.

Література:

1. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 41–52.
2. Корній Л. Історія української музики. Частина третя. ХІХ ст.. – Підручник/ Л. Корній. Київ – Нью-Йорк: Видавництво М.П.Коць, 2001. – С. 252 – 460.

3. Ахримович Л., Гордійчук М. М. Лисенко. Видання третє/ Л. Ахримович, М. Гордійчук. – К., 1992. – С. 8 – 56.
4. Булат Т. Микола Лисенко/ Т. Булат. – К., 1973.
5. Булат Т. Український романс/ Т. Булат. – К., 1979.
6. Василенко З. Фольклорна діяльність М.В. Лисенка/ З. Василенко. – К., 1972.
7. Гордійчук М. М. Лисенко про народну пісню і народність у музиці/ М. Гордійчук// Фольклор і фольклористика. – К., 1979.
8. Катренко А.М., Денисенко С.Д. М.В.Лисенко і національно-визвольний рух в Україні у другій половині XIX – на початку XX ст./ А.М. Катренко// Український історичний журнал. – К., 1992. - № 7-8.

7. Галицька музична культура другої половини XIX ст.

План

- Творчий шлях І. Лаврівського. Духовна хорова музика; образи та ідеї в світських музичних творах І. Лаврівського;
- творча спадщина В. Матюка: суспільні й мистецькі здобутки. Солоспіви та хорова музика; вистави-співогри В. Матюка;
- творчий шлях А. Вахнянина: суспільні, культурні та наукові здобутки. Опера «Купало». Солоспіви та хорова музика;
- культурно-просвітницька та музично-педагогічна діяльність С. Воробкевича. Співогри. Хорова спадщина митця;
- творча спадщина О. Нижанківського. Слов'янські фольклорні джерела та художньо-образні ідеї в вокальній, інструментальній та хоровій музиці;
- мистецька спадщина Д. Січинського: хори, фортепіанні мініатюри. Опера «Роксоляна». Провідні почуття солоспівів. Хорові кантати;
- С.С. Гулак-Артемівський. Життєвий і творчий шлях. Опера «Запорожець за Дунаєм».

Музичні ілюстрації:

- С. Воробкевич. Хори «Осінь» («Сонце ся сховало»), сл. Д. Млаки, «Думи мої», «Минають дні», «Гомоніла Україна», «Огні горять» (на сл. Т. Шевченка);
- А. Вахнянин. Опера «Купало»;
- В. Матюк. Хори: «Як ніч мя покриє», «Весною», «Там на горі крута вежа», «Веснівка» (сл. М. Шашкевича);
- Д. Січинський: «У гаю, гаю» (сл. Т. Шевченка), «Як почувеш вночі» (сл. І. Франка), «Не співай мені сеї пісні» (сл. Л. Українки).

Література:

1. Музичне мистецтво України у XIX столітті. Навчальний посібник. Частина друга. Книга перша/ Авт. Колектив під керівництвом Л.В. Яросевич. – Тернопіль: СМП “Астон”, – 2002. – С. 78 – 129.
2. Ольховський Ю.А. Нарис історії української музики (Підгот. до друку, наук. ред. Л. Корній)/ Ю.А. Ольховський. – К.: Муз. Україна, 2003. – С. 269 – 273.
3. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 31– 35.
4. Кауфман Л. С.С. Гулак-Артемівський. Жизнь, личность, творчество/ Л. Кауфман. – М.: «Музыка», 1973. – С. 4 – 42.
5. Загайкевич М. М.М. Вербицький/ М. Загайкевич. – К., 1961 р. – С. 12 – 34 .
6. Кауфман Л. Семен Гулак-Артемівський/ Л. Кауфман. – К., 1962 р.
7. Кисельов Г. Семен Гулак-Артемівський/ Г. Кисельов. – К., 1961 р.
8. Вілінська М. Сідір Воробкевич/ М. Вілінська. – К., 1982 р.

8. Традиції і новації в творчості К. Стеценка

План

- Галицька музична культура другої половини XIX ст.;
- особистість, життя, творчість композитора; особливості музичної стилістики;
- вокально-хорова творчість: романс «Плавай, плавай, лебедонько»; хорова поема «Рано-вранці новобранці»; романс «У долині село лежить»; кантати «Шевченкові», «Єднаймося».

Музичні ілюстрації:

- Романс «Плавай, плавай, лебедонько»; хорова поема «Рано-вранці новобранці»;
- романс «У долині село лежить»; кантати «Шевченкові», «Єднаймося».

Література:

1. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 69 – 73.
2. Пархоменко Л. Кирило Григорович Стеценко/ Л. Пархоменко. – К., 1973.
3. Лісецький С. Кирило Стеценко/ С. Лісецький. – К., 1974.
4. Кирило Стеценко. Спогади. Листи. Матеріали/ К. Стеценко// Упорядник Є. Федотов. – К., 1981.

9. Творчість М. Леонтовича і Я. Степового

План

- М. Леонтович. Особистість, життя, творчість композитора; особливості музичної стилістики; культурно-громадська просвітницька діяльність;
- Вокально-хорова творчість; обробки народних пісень («Мала мати одну дочку», «Пряля», «Над річкою бережком»); «Щедрик»; «Дударик».
- Я. Степовий. Особистість, життя, творчість композитора; особливості музичної стилістики;
- вокальний цикл «Барвінки» (на сл. Т. Шевченка, Л. Українки, І. Франка, М. Чернявського);
- фортепіанна творчість («Прелюд пам`яті Шевченка», «Рондо h-moll»).

Музичні ілюстрації:

- М. Леонтович. Обробки народних пісень («Мала мати одну дочку», «Пряля», «Над річкою бережком»); «Щедрик»; «Дударик»;
- Я. Степовий. Вокальний цикл «Барвінки» (на сл. Т. Шевченка, Л. Українки, І. Франка, М. Чернявського). Фортепіанна творчість («Прелюд пам`яті Шевченка», «Рондо h-moll»).

Література:

1. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 74 – 77.
2. Гордійчук М. Микола Леонтович/ М. Гордійчук. – К., 1979.
3. Історія української культури/ За заг. ред. І. Крип`Яковича. – К., 1994.
4. Пархоменко Л. Українська хорова п`еса. Типологія, тематизм, композиція/ Л. Пархоменко. – К., 1979.
5. Попович М. Нарис історії Культури України/ М. Попович. – К., 1998.
6. Творчість М. Леонтовича. Зб. статей// Упор. В. Золочевський. – К., 1997.

10. Творчий портрет М. Скорика

План

- Творчий шлях С. Людкевича. Значення фольклористичної діяльності композитора для музичної культури України. Характерні особливості вокальної музики С. Людкевича. Образність ідей в інструментальній музиці композитора. Кантата-симфонія «Кавказ»;
- творча діяльність В. Барвінського. Загальні творчі концепції в композиторській діяльності В. Барвінського. Вокальна музика. Інструментальні твори. Прелюдії для фортепіано.

Музичні ілюстрації:

- С. Людкевич. Кантата-симфонія «Кавказ»; вокально-симфонічний цикл «Заповіт» (сл. Т.Шевченка);
- В. Барвінський. Збірка «Наше сонечко грає на фортепіані»; «Українське весілля».

Література:

1. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини XIX ст./ М. Загайкевич – К., 1960.
2. Загайкевич М. С.П. Людкевич. Нарис про життя і творчість/ М. Загайкевич. – К., 1957.
3. Кияновська Л. Творчість Василя Барвінського і художні стилі XX ст./ Л. Кияновська// Василь Барвінський і українська музична культура. – Тернопіль, 1998. – С. – 15 – 18.
4. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 82 – 88; 96 – 103.
5. Павлишин С. Василь Барвінський/ С. Павлишин. – К., 1989.
6. Павлишин С. Станіслав Людкевич/ С. Павлишин. – К.: Музична Україна, 1974. – С. 6 – 28.

11. Творчі здобутки музичної творчості Л. Ревуцького та Б. Лятошинського

План

- Творчий шлях Л. Ревуцького. Обробки українських народних пісень; інструментальні мініатюри; солоспіви; хорові твори;
- творчі здобутки в монументальних жанрах музичного мистецтва. Поема «Пори року». Симфонія №2;
- творчий шлях Б. Лятошинського. Модернізм в творчості митця: символізм та гротесково-експресивна образність музики. Національні традиції та слов'янські музичні джерела в інструментальній та вокальній музиці композитора;
- опера «Золотий обруч». Симфонія № 3. Симфонічні поеми. «Слов'янський» концерт для фортепіано з оркестром. Солоспіви та хорові твори Б. Лятошинського. Хори на вірші Т. Шевченка.

Музичні ілюстрації:

- Б. Лятошинський. Симфонія №3; симфонічні поеми «Гражина», «На берегах Вісли».

Література:

1. Белза Ігор. Б.М. Лятошинський/ І. Белза. – К., 1987.
2. Бялик М. Л.М. Ревуцький. Нарис про життя і творчість/ М. Бялик. – К., 1974.
3. Загайкевич М. Музичне життя Західної України другої половини XIX ст./ М. Загайкевич. – К., 1960.
4. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 104 – 109.
5. Клиш В. Л.М. Ревуцький – композитор, піаніст/ В. Клиш. – К., 1972.
6. Митці України: Бібліографічний довідник: За ред. А. Кудрицького. – К., - 1992.

7. Самохвалов В. Борис Лятошинський/ В. Самохвалов. – К.: «Музична Україна», 1981. – С. 4 – 46.
8. Творчість С. Людкевича. Зб. статей. – Львів, 1995.
9. Шеффер Т. Лев Ревуцький/ Вид 2-є/ Т. Шеффер. – К.: «Музична Україна», 1979. – С. 2 – 46.

12. Романтизм творчості В. Косенко

План

- Життєвий і творчий шлях композитора;
- педагогічний репертуар («24 дитячі п'єси для фортепіано»);
- фортепіанна сюїта «Одинадцять етюдів у формі старовинних танців».

Музичні ілюстрації:

- В. Косенко. «24 дитячі п'єси для фортепіано»;
- фортепіанна сюїта «Одинадцять етюдів у формі старовинних танців».

Література:

1. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник. – Тернопіль: СМП “Астон”/ Л. Кияновська. - 2000 р. – С.109 – 115.
2. Митці України: Бібліографічний довідник: За ред. А. Кудрицького. – К., - 1992.
3. Олійник О. Фортепіанна творчість В. Косенко/ О. Олійник. – К., 1977.
4. Стецюк Р. Віктор Косенко/ Р. Стецюк. – К., 1974.

13. Українське музичне мистецтво 50-х - 60-х років ХХ ст.

План

- Загальні тенденції розвитку музичної культури в 50-ті - 60-ті роки ХХ ст.;
- творчий шлях А.Й. Кос-Анатольського та його музикознавчі праці. Театральна музика: балети, опера оперета. Вокально-симфонічні твори. Музика для симфонічного оркестру та соло інструментів. Хорове мистецтво та солоспіви;
- загальна характеристика творчості Є.Т. Козака. Вокально-хорові твори. Музика до театральних вистав. Театралізований концерт «Буковинське весілля». Характерні особливості композиторської техніки обробки українських народних пісень;
- П.І. Майборода: життєвий шлях в концепції художньої творчості. Фольклористична діяльність композитора. Хорова та театральна музика. Пісенна лірика П. Майбороди;
- М. Колесса - засновник західноукраїнської диригентської школи. Модернізм в інструментальній та оркестровій музиці М. Колесси. Оркестрово-хоровий цикл «Лемківське весілля». Хорова музика та солоспіви. Художня творчість М. Колесси в жанрі обробки української народної пісні.

Музичні ілюстрації:

- А. Кос-Анатольський: «Концерт для арфи з оркестром»; «Гуцульська токата»;
- П. Майборода: «Київський вальс», «Пісня про рушник»;
- М. Колеса: «Українська сюїта».

Література:

1. Гордійчук М. Платон Іларіонович Майборода/ М. Гордійчук. – К., 1963.
2. Історія української культури/ За заг. ред. І. Крип'яковича. – К., 1994.
3. Кияновська Л.О. Галицька музична культура ХІХ-ХХ століття: Навчальний посібник/ Л.О. Кияновська. – Чернівці: Книги ХХІ, 2007. – С. 306 – 317.
4. Колодій Я. Композитор Євген Козак/ Я. Колодій. – Львів, 1974.
5. Лисько З. Піонери музичного життя в Галичині/ З. Лисько. – Львів - Нью-Йорк, 1994.
6. Маланюк Є. Нариси з історії нашої культури/ Є. Маланюк. – К., 1982.
7. Митці України: Бібліографічний довідник: За ред. А. Кудрицького. – К., - 1992.

8. Попович М. Нарис історії Культури України/ М. Попович. – К., 1998.
9. Терещенко А. Анатолій Кос-Анатольський/ А. Терещенко. – К., 1986.
10. Терещенко А. Роман Сімович/ А. Терещенко. – К., 1973.

14. Українська музична культура 70-х - 90-х років

План

- Класичне і новітнє в загальних тенденціях розвитку музичної культури України в 70-90 рр. ХХ ст.;
- пісенна лірика О. Білаша, В. Верменича, Б. Янівського, В. Івасюка;
- інструментальна музика І. Карабиця. Хоровий концерт «Сад божественних пісень»;
- творчі здобутки О. Киви. Третя камерна кантата. Художня творчість в жанрі музики кіно;
- пісенна творчість І. Кириліної. Камерні кантати й оркестрова музика;
- інтонації обрядового фольклору та біблійні образи в творчості Г. Гаврилець Музично-сценічне дійство «Золотий камінь посіємо». Композиція «Хай святиться Отче імення...». Модерне світовідчуття в камерних інструментальних творах І. Кириліної;
- авангардні ліричні рефлексії крізь призму «раціо» в творчості Ю. Ланюка. П'єса Seraphitus. «Музики для «Решершу»;
- філософія та вічні поняття духовності в музиці О. Козаренка. Ораторія «Страсті Господа Нашого, Ісуса Христа».

Музичні ілюстрації:

- Пісенна лірика О. Білаша, В. Івасюка;
- І. Карабиць. Хоровий концерт «Сад божественних пісень»;
- О. Козаренко. Ораторія «Страсті Господа Нашого, Ісуса Христа».

Література:

1. Гордійчук М. Леся Дичко/ М. Гордійчук. – К., 1978.
2. Кияновська Л.О. Галицька музична культура ХІХ-ХХ століття: Навчальний посібник/ Кияновська Л.О. – Чернівці: Книги ХХІ, 2007. – С. 330 – 336.
3. Кузик В. Платон Майборода/ В. Кузик. – К., 1978.
4. Митці України: Бібліографічний довідник: За ред. А. Кудрицького. – К., - 1992.
5. Історія української культури/ За заг. ред. І. Крип`Яковича. – К., 1994.
6. Попович М. Нарис історії Культури України/ М. Попович. – К., 1998.
7. Єрмакова Г. Іван Карабиць/ Г. Єрмакова. – К., 1973.

15. Традиції й новації в музичній художній творчості

В. Губаренко та В. Сильвестрова

План

- Творчий шлях В. Губаренка. Художня творчість в музичному театрі. Оперна сфера діяльності композитора: традиції й новації. Різноманітна музична репрезентація поезії Т. Шевченка. Найвагоміші здобутки композитора в оркестровому та камерно-вокальному жанрах. Інструментальна музика. Обробки народних пісень та інтерпретація українських фольклорних обрядів;
- життя та музичні експерименти композитора-модерніста В. Сильвестрова (авангардні та суто «технічні» ефекти). Філософські категорії буття в галузі симфонічної та інструментальної музики. Нове бачення вікових традицій вітчизняної духовної та народної культури. Музичні твори на вірші Т. Шевченка.

Музичні ілюстрації:

- В. Губаренко. Опера «Листи кохання»;
- В. Сильвестров: «Дитяча музика» для фортепіано.

Література:

1. Кияновська Л.О. Галицька музична культура XIX-XX століття: Навчальний посібник/ Л.О. Кияновська. – Чернівці: Книги XXI, 2007. – С. 317 – 326.
2. Кияновська Л. Українська музична культура: навчальний посібник/ Л. Кияновська. – Тернопіль: СМП “Астон”, 2000 р. – С. 130 – 135.
3. Лісецький С. Є. Станкович/ С. Лісецький. – К., 1987.
4. Павлишин С. Валентин Сильвестров/ С. Павлишин. – К., 1989.
5. Сторінки історії Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка. – Львів: Сполом, 2003.
6. Українське мистецтво у полікультурному просторі;/ За ред. О.П. Рудницької. – К.: «Екс об», 2000.

16. Традиції та новаторство в музичному мистецтві М. Скорика, Л. Дичко

План

- Творчий шлях, «редакторська епопея» та громадська діяльність М. Скорика. Музика до театральних вистав та кінофільмів. Пісенна лірика в жанрі естради. Інструментальна та оркестрова музика в контексті «нової фольклорної хвилі» та класичних традицій та ідеалів. Оперне мистецтво. Вокально-хорові твори. Кантата «Весна»;
- творчий шлях Л. Дичко. Музично-сценічні «експерименти» в балетному музичному мистецтві. Образно-змістовні лінії в вокально-хоровій творчості. Класичні традиції в модерній стилістиці камерно-вокальних творів (солоспівів). Кантатно-ораторіальний жанр.

Музичні ілюстрації:

- М. Скорик: «Концерт для скрипки з оркестром»;
- Л. Дичко. Кантата «Чотири пори року».

Література:

1. Кияновська Л.О. Галицька музична культура XIX-XX століття: Навчальний посібник/ Л.О. Кияновська. – Чернівці: Книги XXI, 2007. – С. 355 – 391.
2. Кияновська Л. Мирослав Скорик/ Л. Кияновська. – Львів, 1998. – С. 16 – 94.
3. Мирослав Скорик. Науковий вісник НМАУ, вип. 10/ С. Мирослав. – К., 2000.
4. Українське мистецтво у полі культурному просторі;/ За ред. О.П. Рудницької. – К.: «Екс об», 2000.

17. Творча діяльність Є. Станковича, В. Камінського

План

- Творчий розвиток Є. Станковича. Естетика музики Є. Станковича до балетів, музичного театру та кінофільмів (фольк-опера «Цвіт папороті»). Різновиди жанру симфонії: драматизм та звукообразальні ефекти. Камерна симфонія № 3. Архаїзм та сучасність в інструментальній музиці, солоспівих і п'єсах для солістів та ансамблів;
- творчий шлях В. Камінського. Авангардні тенденції та неоромантична стилістика в камерному жанрі музичного мистецтва. Фольклорна стихія й експериментування в інструментальній та оркестровій музиці В. Камінського. Шлягери в царині української естради та драматургія театральної музики.

Музичні ілюстрації:

- Є. Станкович: Камерна симфонія №3; фольк-опера «Цвіт папороті»;
- В. Камінський: «Супергармонія в ритмах «Океану» для скрипки з камерним оркестром (2007р); «Репетиція оркестру»; «Соната для гітари соло» (2004р.); триптих «Карпатські акварелі»; духовна музика («Літургія», «Пасхальна Утреня»).

Література:

1. Кияновська Л.О. Галицька музична культура XIX-XX століття: Навчальний посібник/ Л.О. Кияновська. – Чернівці: Книги XXI, 2007. – С. 330 – 355.

2. Кияновська Л. Львівські прем'єри (Про кантату-симфонію В. Камінського «Україна. Хресна дорога»/ Л. Кияновська// Музика, №6, 1993.
3. Сторінки історії Львівської державної музичної академії ім. М. Лисенка. – Львів: Сполом, 2003.
4. Українське мистецтво у полі культурному просторі;/ За ред. О.П. Рудницької. – К.: «Екс об», 2000.

18. Музика української діаспори

План

- Загальна характеристика музичної культури української діаспори;
- життєвий шлях та громадська діяльність О. Кошиця. Обробки народних пісень, духовна музика;
- загальна характеристика творчої діяльності М. Фоменка. Фортепіанна, оперна та симфонічна музика;
- базові основи оригінальної творчої діяльності Ю. (Дж) Фіала. Українська тематика в художньому світогляді композитора;
- концепції художньо-творчої та громадської діяльності І. Соневицького. Стилістика хорових та інструментальних композицій;
- українські мотиви в модерній творчості В. Балея;
- українські церковні традиції в творчості А. Гнатишина.

Музичні ілюстрації:

- О. Кошиць: обробки українських народних пісень; «Ой, ходять сон коло вікон»;
- В. Фоменко. зб. п'єс «Пори року»; солоспіви; опера-казка «Івасик-Телесик».

Література:

1. Антонович М.: Біогр. довід./ М. Антонович// Співоче поле України: Літ.-худ. вид./ Упоряд.: Артишук Б. – К.: Молодь, 2004. – С. 345.
2. Булат Т. Українська музична культура діаспори/ Т. Булат// Українознавство: стан проблеми, перспективи розвитку/ матеріали першої міжнародної конференції „Роль вищих навчальних закладів (інституцій) у розвитку українознавства. – К.: Київ. Ун-т, 1993. – С. 126-128.
3. Відійшов у вічність диригент і композитор Мирослав Антонович // Шлях перемоги. – 2006. – 19 квіт. – С.15.
4. Грабар Л. Мирослав Антонович. Musica sacra/ Л. Грабар// Галичина. – 1997. – 18 жовт.
5. Довгий О. По світу з українською піснею/ О. Довгий// Музика. – 1996. – № 1. – С. 24-25.
6. Енциклопедія українознавства. Т.1/ За ред. В. Кубійовича. – К.: Молоде життя, 1993. – С. 51.
7. Карась Г. Пам'ятки музичної культури західної діаспори: повернення в Україну та популяризація/ Г. Карась// Вісн. Прикарп. ун-ту. Мистецтво. – 2006. – вип. 9. – С. 16-19.
8. Кияновська Л. З-за піднятої завіси/ Л. Кияновська// Музика. – 1991. – № 4.
9. Копиця М., Карабиць І. Америка-Україна. Мости спілкування/ М. Копиця, І. Карабиць// Музика. – 1991. – № 5.
10. Копиця М. На порозі світового визнання/ М. Копиця// Музика. – 1989. – № 2.
11. Мистецтво України: Біограф. довід./ Упоряд.: А. В. Кудрицький, М. Г. Лабінський; За ред. А. В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1997. – С.22.
12. Митці України: Енцикл. довід./ Упоряд.: М. Г. Лабінський, М. С. Мурза; За ред. А. В. Кудрицького. – К.: Укр. енцикл., 1992. – С. 27.
13. Муха А. Композитори України та української діаспори: Довід. – К.: Муз. Україна/ А. Муха. - 2004. – С.17.
14. Наріжний С. Українська еміграція. Культурна праця української еміграції 1919-1939 (матеріали зібрані С. Наріжним до частини другої)/ С. Наріжний. – К.: Вид-во ім. Олени Теліги. - 1999. – С. 272.

15. Ольховський А. Нариси історії української музики/ Підгот. до друку, наук. ред., вступ. ст., комент. Л. Корній/ А. Ольховський. – К.: Муз. Україна. 2003. – С. 385-394.
16. Полек В. Організатор Візантійського хору/ В. Полек// Галичина. – 1995. – 8 лют.
17. Рудницький А. Про музику і музик./ А. Рудницький – Нью-Йорк – Париж – Сідней – Торонто. - 1980. – С. 336.
18. Степанченко Г. Вірко Балей- піаніст, диригент, композитор.../ Г. Степанченко// Рада.– 1992.– 9 жовт.
19. Ясиновський Ю. З ювілеєм Вас, Маестро: До 80-річчя Мирослава Антоновича/ Ю. Ясиновський// Галичина. – 1997. – 1 берез.
20. Ясиновський Ю. Мирослав Антонович – диригент і музикознавець/ Ю. Ясиновський// Мистецтво і традиційна культура укр. зарубіжжя: Матеріали конф. – Львів, 1996. – С. 146-152.

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Жанрова система українського музичного фольклору.	1
2	Основні принципи осмогласної системи та знаменного співу.	1
3	Народнопісенна творчість Київської Русі.	2
4	М.П. Дилецький «Грамадика музикальна».	1
5	А. Ведель. Духовний концерт «Доколе, Господи...».	2
6	М. Березовський. Опера «Демофонд».	2
7	Клавірні сонати Д. Бортнянського.	1
8	Д. Бортнянський «Концертна симфонія».	2
9	Музична освіта в Україні другої половини XVIII століття.	2
10	Побутові пісенні жанри Української музики.	2
11	Духовні кантати. Друкований «Богогласник».	2
12	Г. Сковорода – філософ і музикант.	2
13	Характерні ознаки Канта XVII-XVIII століть.	2
14	М. Дилецький «Воскресенський канон».	1
15	Діяльність музичних цехів XVII-XVIII ст..	2
16	Шкільна драма. Вертеп XVII-XVIII ст..	2
17	Творчий портрет Ф.К. Моцарта.	2
18	Творчий портрет Й. Рукгабера.	2
19	Творчий портрет Ю. Ельснера.	2
20	Творчий портрет К. Курпінського.	2
21	Творчий портрет К. Ліпінського.	2
22	Міжнародні контакти у творчості та музичному житті Галичини першої половини XIX століття.	2
23	Основні принципи індивідуального стилю М. Вербицького.	2
24	Лаврівський. Балада «Корона, меч і ліра».	2
25	І. Лаврівський. Хор «Річенька» (музично-естетичний аналіз).	2
26	А. Вахнянин. Музика до театральних вистав.	2
27	В. Матюк. Хорова збірка «Боян».	2
29	В. Матюк. Театральна творчість.	2
30	Провідні форми музичного життя Галичини першої половини XIX століття.	2
31	Музична освіта в Галичині першої половини XIX століття.	2
32	Творчий портрет К. Мікулі.	2
33	Творчий портрет Й. Кишакевича.	2
34	Діяльність Галицького Музичного Товариства (ГМТ) у XIX столітті.	2
35	А. Вахнянин: композитор, літератор, громадський діяч.	2
36	А. Вахнянин. Опера «Купало» (музично-естетичний аналіз).	2
37	Музична мова хорових концертів О. Нижанківського.	1
38	В. Матюк: Солоспіви («Веснівка»).	1
39	О. Нижанківський. Хорова творчість («Гуляли», «Вечірня пісня»).	2
40	Д. Січинський. Солоспів «Як почувеш в ночі», кантата «Лечу в неволі».	2
41	В. Барвінський – публіцист, громадський діяч.	2
42	С. Людкевич. Кантата-симфонія «Кавказ» (музично-естетичний аналіз).	2
43	Л. Ревуцький – композитор, педагог.	2
44	В. Косенко: «11 етюдів у формі старовинних танців» (музично-естетичний аналіз).	2
45	Б. Лятошинський. Теми та образи творчості.	2
46	Пісенна лірика О. Білаша.	2
47	Хорова творчість Л. Дичко.	2

48	Хорові твори для дітей українських композиторів.	2
49	Є. Станкович. Симфонічна творчість.	2
50	Хорова творчість Юрія Іщенка.	2
51	Фортепіанні цикли Валентина Сильвестрова.	2
52	Пісенно-хорова творчість західноукраїнських композиторів 50-х – 60-х років (А. Кос-натольський, Є. Козак).	2
53	Розвиток балетного жанру в українській культурі ХХ ст..	2
54	Розвиток оперного жанру в українській культурі ХХ ст..	2
55	А. Кос-Анатольський. Хорові твори.	2
56	Є. Козак. Творчий портрет.	2
	Разом	105

Теми індивідуальних завдань (орієнтована тематика ІНДЗ)

1. Художні напрямки і стилі доби Просвітництва в Європі.
2. Історичні передумови розвитку культури в Україні другої половини XVIII століття.
3. Розвиток художньої культури України у другій половині XVIII століття.
4. Музична освіта в Україні другої половини XVIII століття.
5. Світські та духовні канти в Україні XVIII століття.
6. Музично-театральне мистецтво в Україні XVIII століття.
7. Камерно-інструментальна музика в Україні XVIII століття.
8. Симфонічна музика в Україні XVIII століття.
9. Пісня-романс у музичному мистецтві XVIII століття.
10. Духовна музика в Україні XVIII століття.
11. Музично-образний зміст та музична драматургія духовних концертів Д. Бортнянського.
12. Українська композиторська школа першої половини XIX століття в контексті європейських національних шкіл.
13. Провідні жанрово-тематичні сфери творчості композиторів-романтиків Галичини.
14. Зародження жанру співогри в творчості композиторів «перемишльської школи».
15. Новаторські риси творчості Михайла Вербицького.
16. Провідні форми музичного життя України першої половини XIX століття.
17. Музична освіта в Галичині першої половини XIX століття та її основні осередки.
18. Розвиток музичного театру в Галичині першої половини XIX століття.
19. Перемишльська композиторська школа та її значення для розвитку української музичної культури.
20. Розвиток камерно-інструментальної музики першої половини XIX століття.
21. Естетичні засади, характеристика творчості М.В. Лисенка.
22. Камерно-вокальна творчість М.В. Лисенка.
23. Хорова творчість М.В. Лисенка.
24. Інструментальна творчість М.В. Лисенка.
25. Музична фольклористика і музикознавство в Україні першої половини XIX століття.
26. Історична ситуація та передумови культурного розвитку музичної культури України другої половини XIX століття.
27. Романтичні риси творчості галицьких композиторів другої половини XIX століття.
28. Діяльність музичних осередків в Україні другої половини XIX століття.
29. Розвиток літератури, театру, образотворчого мистецтва в Україні другої половини XIX століття.
30. О. Нижанківський. Життя і творчість.
31. Діяльність хору «Боян» та його роль у розвитку української музичної культури.
32. Етапи розвитку української співогри.
33. Становлення і розвиток українського солоспіву.
34. Порівняльна характеристика творчої особистості О. Нижанківського та Д.Січинського.
35. Розвиток інструментальної творчості в українській музичній культурі другої половини XIX століття.
36. Духовна творчість українських композиторів другої половини XIX століття.

37. Анатоль Вахнянин: життя і творчість.
38. Провідні українські музиканти – співаки, виконавці української культури XIX століття.
39. Творчість українських композиторів XIX століття для дітей.
40. Пісенно-хорова творчість західноукраїнських композиторів 50-х – 60-х років (А. Кос-Анатольський, Є. Козак).
41. Розвиток балетного жанру в українській музиці другої половини XX-поч. XXI ст..
42. «Нова фольклорна хвиля» в музичній культурі України. Творчість Мирослава Скорика.
43. Естетико-жанрові засади творчості Мирослава Скорика.
44. Діяльність музично-освітніх закладів Західної України другої половини XX-поч. XXI ст..
45. Карпатський фольклор у творчості А. Кос-Анатольського, Є. Козака, М. Колеси.
46. Творчий портрет Лесі Дичко.
47. Творчий портрет Богдани Фільц.
48. Трансформація фортепіанних жанрів у творчості львівських композиторів другої половини XX-поч. XXI ст..
49. Відродження духовних жанрів у творчості українських композиторів сучасної доби.
50. Творчий портрет Віктора Камінського.
51. Вокально-хорова творчість О. Козаренка, Ю. Ланюка, В. Камінського.
52. Постмодерна естетика львівської композиторської школи.
53. Сучасні композитори Тернопільщини.

Методичне забезпечення

1. Конспекти, фонохрестоматії музичних творів, інтернет ресурси.
2. Музичні ілюстрації творів:
 - Календарно-обрядові, родинно-побутові пісні (за вибором);
 - М.П. Дилецький. «Воскресенський канон»;
 - Старовинна одноголосна пісня-кант «Ой біда, біда мені, чайці небозі»; пісня-романс «Їхав козак за Дунай»; пісні: «На бережку у ставка», «Ой, кряче, кряче та чорненький ворон»;
 - М.С. Березовський. Духовний концерт «Не отвержи мене під час старості»;
 - А. Веделя. Духовний концерт «Доколе, Господи...»;
 - М. Вербицький. Співогора «Підгір'яни» до тексту І. Гушалевича; хор «Заповіт» (сл. Т. Шевченка); «Літургія»;
 - І. Лаврівський. Хори «До зорі», «Осінь» («Сумно, марно по долині»), «Корона, меч і ліра», «Козак до Торбана»;
 - М. Лисенко. Обробки народних пісень: «Ой глибокий колодязю», «Ох, і не стелися, хрещатий барвінку», «Верховино, ти. світку наш»;
 - Камерно-вокальні твори: «Ой одна, я одна», «Не тополю високою», «Садок вишневий коло хати», «Ой, чого ти почорніло, зеленєє поле», «Ще як були ми козаками», «Гомонала Україна», «Гетьмани, гетьмани», «У неділю вранці рано» (сл. Т. Шевченка);
 - Кантати: «Б`ють пороги», «Радуйся, ниво неpolitая»; хор «Боже великий, єдиний»;
 - Опері: «Різдвяна ніч», «Наталка-Полтавка», «Тарас Бульба», «Пан Коцький», «Коза-дереза», «Зима і Весна»; соната h-moll (op.16); Дві рапсодії для фортепіано;
 - С. Воробкевич. Хори «Осінь» («Сонце ся сховало»), сл. Д. Млаки, «Думи мої», «Минають дні», «Гомоніла Україна», «Огні горять» (на сл. Т. Шевченка);
 - А. Вахнянин. Опера «Купало»;
 - В. Матюк. Хори: «Як ніч мя покриє», «Весною», «Там на горі крута вежа», «Веснівка» (сл. М. Шашкевича);

- Д. Січинський: «У гаю, гаю» (сл. Т. Шевченка), «Як почувеш вночі» (сл. І. Франка), «Не співай мені сеї пісні» (сл. Л. Українки);
- Романс «Плавай, плавай, лебедонько»; хорова поема «Рано-вранці новобранці»;
- Романс «У долині село лежить»; кантати «Шевченкові», «Єднаймося»;
- М. Леонтович. Обробки народних пісень («Мала мати одну дочку», «Пряля», «Над річкою бережком»); «Щедрик»; «Дударик»;
- Я. Степовий. Вокальний цикл «Барвінки» (на сл. Т. Шевченка, Л. Українки, І. Франка, М. Чернявського). Фортепіанна творчість («Прелюд пам'яті Шевченка», «Рондо h-moll»);
- С. Людкевич. Кантата-симфонія «Кавказ»; вокально-симфонічний цикл «Заповіт» (сл. Т. Шевченка);
- В. Барвінський. Збірка «Наше сонечко грає на фортепіані»; «Українське весілля»;
- Б. Лятошинський. Симфонія №3; симфонічні поеми «Гражина», «На берегах Вісли»;
- В. Косенко. «24 дитячі п'єси для фортепіано»;
- фортепіанна сюїта «Одинадцять етюдів у формі старовинних танців»;
- А. Кос-Анатольський: «Концерт для арфи з оркестром»; «Гуцульська токата»;
- П. Майборода: «Київський вальс», «Пісня про рушник»;
- М. Колеса: «Українська сюїта»;
- Пісенна лірика О. Білаша, В. Івасюка;
- І. Карабиць. Хоровий концерт «Сад божественних пісень»;
- О. Козаренко. Ораторія «Страсті Господа Нашого, Ісуса Христа»;
- Пісенна лірика О. Білаша, В. Івасюка;
- І. Карабиць. Хоровий концерт «Сад божественних пісень»;
- О. Козаренко. Ораторія «Страсті Господа Нашого, Ісуса Христа»;
- В. Губаренко. Опера «Листи кохання»;
- В. Сильвестров: «Дитяча музика» для фортепіано;
- М. Скорик: «Концерт для скрипки з оркестром»;
- Л. Дичко. Кантата «Чотири пори року»;
- Є. Станкович: Камерна симфонія №3; фольк-опера «Цвіт папороті»;
- В. Камінський: «Супергармонія в ритмах «Океану» для скрипки з камерним оркестром (2007р); «Репетиція оркестру»; «Соната для гітари соло» (2004р.); триптих «Карпатські акварелі»; духовна музика («Літургія», «Пасхальна Утреня»);
- О. Кошиць: обробки українських народних пісень; «Ой, ходять сон коло вікон»;
- В. Фоменко. зб. п'єс «Пори року»; солоспіви; опера-казка «Івасик-Телесик».

Рекомендована література

Базова

1. Андрос Н. Українська хорова література (радянський період): навч. посіб. [У двох т.] - Т. 1./ Н. Андрос, В. Дженков, Н. Семененко. – К.: Музична Україна, 1985. – 99 с.
2. Архимович Л. Нариси з історії української музики: В 2-х т.: дослідження/ Л. Архимович, Т. Каришева, Т. Шеффер, О. Шреєр-Ткаченко. - К.: Музична Україна, 1964.
3. Архимович Л. Українська класична опера: монографія/ Л. Архимович. - К.: Держ. Вид-во образотворчого мистецтва та музичної літератури, 1957. – 310 с.
4. Архимович Л. Шлях розвитку української радянської опери: монографія/ Л. Архимович. - К.: Музична Україна, 1970. – 420 с.
5. Бас Л. Розповіді про композиторів: навчальний посібник/ Бас Л. - К.: Музична Україна, 1977 – 120 с.
6. Герасимова-Персидська Н. Хоровий концерт на Україні в XVII-XVIII ст.: Монографія/ Н. Герасимова-Персидська. – К. : Музична Україна, 1978. – 180 с.

7. Грінченко М. Історія української музики: монографія/ М. Грінченко/ Під ред. І. Соневицького. – [2-е вид.] – Нью-Йорк: Український музичний інститут, 1961. – 192 с.
8. Довженко В. Нариси з історії української радянської музики: в 2 ч.: дослідження/ В. Довженко. – Ч. 1. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і муз. літератури УРСР, 1957. – 237 с.
9. Довженко В. Нариси з історії української радянської музики: в 2 ч.: дослідження/ В. Довженко. – Ч. 2. – К.: Музична Україна, 1967. – 319 с.
10. История музыки народов СССР: В 5 т.: энциклопедический довідник/ Отв. ред. Ю. Келдыш. — М.: Сов. композитор, 1970 - 1974.
11. История украинской музыки: Учеб. пособие для студентов муз. вузов СССР/ Сост. и ред. А.Я. Шреер-Ткаченко. — М.: Музыка, 1981. -356 с.
12. Іваницький А. Українська музична фольклористика: Навчальний посібник/ А. Іваницький. – К.: Заповіт, 1997. – 319 с.
13. Історія української доживотної музики: навч. посіб. [для муз. вузів та ін-тів к-ри/ Заг. ред. та упор. О. Шреер-Ткаченко]. – К.: Музична Україна, 1969. – 558 с.
14. Історія української культури: навчальний посібник/ За загал. ред. І. Крип'якевича. — 4-те вид., стереотип. - К.: Либідь, 2002. — 656 с.
15. Історія української музики: в 6 т.: дослідження/ АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. – Т. 1.: Від найдавніших часів до середини ХІХ ст./ Відповідний ред. М. Гордійчук. – К.: Наукова думка, 1989. – 448 с.
16. Історія української музики: в 6 т.: дослідження/ АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. - Т. 2.: Друга половина ХІХ ст./ Ред. колегія Т. Булат та ін.. – К.: Наукова думка, 1989. – 464 с.
17. Історія української музики: в 6 т.: дослідження/ АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. - Т. 3.: Кінець ХІХ - початок ХХ с./ Ред. колегія М. Загайкевич, А. Калениченко, Н. Семененко - К.: Наукова думка, 1990. – 424 с.
18. Історія української музики: в 6 т.: дослідження/ АН УРСР. Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнографії ім. М.Т. Рильського. - Т. 4.: 1917 – 1941./ Ред. колегія Л. Пархоменко, О. Литвинова, Б. Фільц. – К.: Наукова думка, 1992. – 616 с.
19. Історія української радянської музики.: учб. посіб./ Редкол.: О. Зінкевич, І. Ляшенко та ін.. – К.: Музична Україна, 1990. – 294 с.
20. Корній Л. Історія української музики: у 3 ч.: дослідження/ Л. Корній - Київ-Харків-Нью-Йорк, Вид-во М.П. Коць, 1998. – Ч. 2. Друга половина ХVІІІ ст. – 388 с.
21. Корній Л. Історія української музики: у 3 ч.: дослідження/ Л. Корній – Київ-Харків-Нью-Йорк: Вид-во М.П. Коць, 1996. - Ч. 1 (від найдавніших часів до середини ХVІІІ ст.). - 315 с.
22. Корній Л. Історія української музики: у 3 ч.: дослідження/ Л. Корній. – Київ-Харків-Нью-Йорк, Вид-во М. П. Коць. 2001. – Ч. 3. ХІХ ст. – 480 с.
23. Королюк Н. Корифеї української хорової культури ХХ ст.: монографія/ Н. Королюк. – К.: Муз. Україна, 1994. – 288 с.
24. Митці України: енцикл. довід./ Упоряд.: М.Г. Лабінський, В.С. Мурза; за ред. А.В. Кудрицького. - К.: «Укр. енцикл.» ім. М.П. Бажана, 1992. - 846 с
25. Ольховський А. Нарис історії української музики: монографія/ А. Ольховський/ Ред., вступ стаття, комент. Л. Корній. – К.: Музична Україна, 2003. – 512 с.
26. Оперные либретто: довідник. – М.: Музыка, 1971. - 590 с.
27. Розповіді про композиторів: навчальний посібник// Під ред. Я. Якуб'яка. - К.: Видавництво «Музична Україна», 1994. – 80 с.
28. Українська музична культура.: навч. посібник/ Л.О. Кияновська. – К.: ДМЦНЗКМ, 2002. – 178 с.

29. Цалай-Якименко О. Київська школа музики XVII ст.: монографія/ О. Цалай-Якименко. – Київ; Львів; Полтава, 2002. – 512 с.
30. Юцевич Ю. Словарь музыкальных терминов: словарь/ Ю. Юцевич. - К.: «Музычна Украина», 1977. - 262 с.

Допоміжна

1. Архімович Л. М. Лисенко. Життя і творчість: музикознавча праця/ Л. Архімович, М. Гордійчук. – 3-є вид., доп. і перероб. – К. : Муз. Україна, 1992. – 256 с.
2. Бенч-Шокало О. Український хоровий спів: Актуалізація звичасвої традиції: навч. посіб./ О. Бенч-Шокало. – К.: Укр. світ, 2002. – 440 с.
3. Булат Т. О. Кошиць і народна пісня: стаття/ Т. Булат// Нар. творчість та етнографія. – 1966. – № 2. – С. 79.
4. Варунц В. Музыкальный неоклассицизм: исторические очерки/ В. Варунц. – М. : Музыка, 1988. – 80 с.
5. Василенко В. Наукова, освітня та видавнича діяльність української еміграції в Німеччині в 1945-1951 рр.: стаття// Бористен. — 1998. — № 5. — С. 19.
6. Герасимова-Персидська Н. Характерні риси поліфонії М. Леонтовича: стаття/ Н. Герасимова-Персидська// Українська радянська музика. – К., 1962, вип. 2. – С. 129-152.
7. Грінченко М. Історія української музики.: музикознавча праця/ М. Грінченко. - К.: Спілка, 1922. – 134 с.
8. Грінченко М. Українська народна інструментальна музика М. Грінченко.: вибране/ М. Грінченко/Упоряд. і ред. М. Гордійчука; АН УРСР; Ін-т мистецтвознавства, фольклору та етнографії ім. М.Т.Рильського. – К.: Держ. вид-во образотворчого мистецтва і музичної літ. УРСР, 1959. – С. 55–103.
9. Дилецкий Н. Идея грамматики музыкальной: исследование/ Н. Дилецкий// Публикация, перевод, исследование и комментарии В. Протопопова. – М.: Наука, 1979. – 561 с.
10. Ділецький М. Граматика музикальна.: навч. посіб./ М. Ділецький; підг. до друку О.С. Цалай-Якименко. – К.: Б.в., 1970. – 109 с.
11. Залеський О. Українські музичні видавництва в Галичині: стаття/ О. Зелеський// Музика. - К., 1927.-№1.-С. 65-67.
12. Зіньків І. Особливості регіонального опрацювання фольклору в обробках Миколи Колесси: стаття/ І. Зіньків, О. Шевчук// Записки наук. тов-ва ім. Т. Шевченка. - Т. ССХХІ. – Львів, 1993. – С. 130-151.
13. Іванов В. Навчання церковного співу в Україні у IX–XVII ст.: монографія/ В. Іванов. – К.: Музична Україна, 1997. – 247 с.
14. Іванов П. Оркестр українських народних інструментів.: музикознавча праця/ П. Іванов. – К.: Музична Україна, 1981. – 110 с.
15. Каталог Державного видавництва України. Музичні видання. - Х.: ДВУ, 1927. - 140 с.
16. Каталог музичних творів. Мішані хори. - Львів: Книгарня Наук. тов. ім. Т. Шевченка, 1931.- 30 с.
17. Колесса Ф. Музикознавчі праці.: дослідження/ Ф. Колесса/ Підгот. до друку, вступ. стаття і прим. С. Грици. – К.: Наукова думка, 1970. – 592 с.
18. Коновалова І. Жанрова специфіка хорової фольклорної обробки: стаття/ І. Коновалова// Вісник Міжнар. слов'ян. ун-ту. Сер. Мист.-во. – Х.: Вісник МСУ, 2006. – Т. ХІХ, № 1. – С. 42-46.
19. Коновалова І. Феноменологія музичної обробки (на матеріалі хорових творів українських композиторів ХХ ст.): автореф. дис. канд. мистецтв./ І. Коновалова. – Х.: ХДАК, 2007. – 19 с.
20. Корній Л. Історія української музичної культури.: підручник/ Лідія Корній, Богдан Сьута. – К.: НМАУ ім. П. І. Чайковського, 2011. – 736 с.
21. Лашенко А. Поліфонічний принцип хорових обробок Б.М. Лятошинського: стаття/ А. Лашенко// Українське музикознавство. – Вип. 9. – К.: Муз. Україна, 1974. – С. 123-136.

22. Луговенко В. Українська хорова література: навч. посіб./ В. Луговенко, Н. Ніколаєва. – К.: Муз. Україна, 1985. – 62 с.
23. Луканюк Б. Активне фольклорне середовище як фактор композиторського стилю (на прикладі творчості М. Леонтовича): стаття/ Б. Луканюк// Українське музикознавство. – Вип. 22. – К.: Муз. Україна, 1987. – С. 38-48.
24. Луканюк Б. Народно-песенний тематизм в творчеському стилі Леонтовича: автореф. дис. ... канд. искусств./ Б. Луканюк. – Л.: ЛГК, 1980. – 24 с.
25. Микола Дилецький. Граматика музикальна.: Фотокопія і транскрипція рукопису 1723 року/ Підготувала до видання О.С. Цалай-Якименко. Редакційна колегія: М.М. Гордійчук, Я.Д. Ісаєвич, Л.Є. Махновець, С.О. Павлюченко, О.Я. Шреєр-Ткаченко.– К.: Наукова думка, 1970.– ХСІV – 110 с.
26. Мистецтво України.: Бібліографічний довідник/ За ред. А.В. Кудрицького. - К.: Українська енциклопедія, 1997. - 697 с.
27. Музична література УРСР. 1917-1965.: Бібліографічний довідник. - Х.: Редакційно-видавничий відділ Книжкової палати УРСР, 1966. - 795 с.
28. Музичні видання.: Каталог. - Х.: Державне видавництво України, 1930. - 38 с.
29. Мурзина О. Напрями відбору і трансформації фольклорного матеріалу в обробках народних пісень С. Людкевича: стаття/ О. Мурзина// Творчість С. Людкевича. – К., 1979. – С. 117-144.
30. Орфєєв С. М. Леонтович і українська народна пісня: монографія/ С. Орфєєв. – К.: Муз. Україна, 1981. – 75 с.
31. Поставна А. Обробки українських народних пісень Л. Ревуцького - етапи на шляху до його другої симфонії: стаття/ А. Поставна// Укр. музикознавство. – Вип. 7. – К.: Музична Україна, 1972. – С. 12-24.
32. Ржевська М. На зламі часів. Музика Наддніпрянської України першої третини ХХ століття в соціокультурному контексті епохи.: монографія/ М. Ржевська. – К.: Автограф, 2005. – 352 с.
33. Савченко І. Українські нотні видання 1917-1923 років у фондах Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського.: Науковий каталог/ НАН України. Нац. б-ка України ім. В.І. Вернадського; наук. ред. Л. В. Івченко/ І. Савченко. - К., 2007. - 384 с.
34. Фільц Б. Музичні цехи на Україні (ХVІ–ХІХ): стаття/ Б. Фільц// Українське музикознавство. – Вип. 17. – К., 1982. – С. 33–45.
35. Цалай-Якименко О. Греко-византийская гимнография в контексте украинской певческой культуры ХVІ–ХVІІ вв.: стаття/ О. Цалай-Якименко, Ю. Ясиновський// Славяне и их соседи.– Вип.6: Греческий и славянский мир в средние века и раннее новое время./ Институт славяноведения и балканистики Российской академии наук. – Москва, 1996. – С. 169–173.
36. Цалай-Якименко О. Музичне мистецтво давнього Острога.: стаття/ О. Цалай-Якименко, Ю. Ясиновський// Острозька давнина. – Львів, 1995. – Вип. I. – С. 74–89.
37. Цалай-Якименко О. Перекладна півча література ХVІ-ХVІІ ст. в Україні та її музично-віршова форма.: стаття/ О. Цалай-Якименко// Записки НТШ. Праці Музикознавчої комісії. – Львів, 1993. – Т. ССХХVІ. – С. 11–40.
38. Цалай-Якименко О. Стилїстичні наєвєстєуваннє в українському Ірмолої.: стаття/ О. Цалай-Якименко// Калофонїя: Наук. зб. з історїї церковної монодїї та гимнографїї. – Львів, 2002. – Ч.1. – С. 46–58.
39. Цалай-Якименко О. «Лїтерні поміти» російських співацьких рукописів ХVІІ ст. – різновид кїївської релєтивної нотації.: стаття/ О. Цалай-Якименко// Записки НТШ. Праці Музикознавчої комісії.– Львів, 1996.– Т. ССХХХІІ. – С. 41–58.
40. Черепанин М. Музична культура Галичини (друга половина ХІХ - перша половина ХХ ст.): монографія./ М. Черепанин - К.: Вежа, 1997. - 328 с.
41. Шведова Е. Роль полифонии в обработках украинских народных песен Б. Лятошинского и Ф. Козицкого: статья/ Е. Шведова// Проблемы муз. образования. – К., 1993. – С. 108-117.